

ข่าวเนติบัณฑิตยสภา

ศูนย์ประชาสัมพันธ์เนติบัณฑิตยสภา / THE BAR ASSOCIATION INFORMATION CENTER

เดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๑ ปีที่ ๓๑ ฉบับที่ ๓๕๒ ■ โทร. ๐ ๒๕๘๗ ๖๘๑๐, ๐ ๒๕๘๗ ๖๘๐๑-๗

<http://www.thethaibar.or.th>

มหาธีรราชานุสรณ์

องค์พระธีรราชเจ้า
๕ คือปราชญ์ผู้ลือนาม
ทรงก่อตั้งกิจลูกเสือ
การปกครองก็การุณย์
คือ “ดุสิตธานี”
สร้างฐานอันรุ่งเรือง
อุปถัมภ์เนติบัณฑิต
ยกระดับกฎหมายไทย
เป็นศูนย์รวมวิชาชีพ
โปรดเกล้าฯ ตั้ง “สภา
วาระเปียบโรงเรียนกฎหมาย
นักกฎหมายจึงจดจำ
ยี่สิบห้าพฤศจิกายน
เนติบัณฑิตรวมดวงใจ

ผู้ผ่านผ้าไหมทอสยาม
ทั่วเขตคามรำลึกคุณ
ด้วยโอบเอื้อเหล่าตรุณ
๖ หนุนสร้างแบบอย่างเมือง
เป็นที่สอนซึ่งปราดเปรื่อง
จำลองเรื่องประชาธิปไตย
ทรงค้นคิดแนวทางใหม่
ให้กำเนิด “เนติบัณฑิตยสภา”
ทรงเร่งรีบเรื่องศึกษา
นิติศึกษา” เป็นหลักนำ
ให้แพร่หลายและเลิศล้ำ
ที่ ๖ ทำเพื่อผองไทย
จารึกคุณยิ่งใหญ่
เทิด ๖ ไว้ไม่ลืมเลือนฯ

เนื่องจากปก

ศิริอร เทชะบำรุง มณีนีรุ้ง*
วาสนา เกตุแห่ง**

“วันกองทัพเรือ : พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวกับกองทัพเรือ”

๒๐ พฤศจิกายน ของทุกปีคือ วันกองทัพเรือ (Royal Thai Navy Day) ด้วยเหตุการณ์รบทางเรือในวิกฤตการณ์ ร.ศ. ๑๑๒ เมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๓๖ เหตุการณ์สิ้นสุดด้วยการที่ไทยต้องถูกปรับ และสูญเสียดินแดนบางส่วนไปเป็นบทเรียนอันมีค่าสำหรับประเทศที่จะต้องรีบเร่งปรับปรุงทั้งองค์วัตถุและบุคลากร ใน พ.ศ. ๒๔๓๖ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงส่งพระราชโอรสหลายพระองค์ไปศึกษาวิชาด้านการปกครอง การทหารบกและการทหารเรือ ณ ประเทศในทวีปยุโรปเพื่อนำวิชามาปรับปรุงแก้ไขบ้านเมืองให้เจริญรุ่งเรืองทัดเทียมอารยประเทศ ในโอกาสนี้ ได้ทรงส่งสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ พระองค์เจ้าอาภากรเกียรติวงศ์ ไปศึกษาวิชาการทหารเรือ ณ ประเทศอังกฤษเป็นพระองค์แรก และได้ทรงสำเร็จ

* อัยการพิเศษฝ่ายประเมินผลการฝึกอบรม สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายอัยการ, อนุกรรมการประชาสัมพันธ์ เนติบัณฑิตยสภา, บรรณาธิการจุลสารข่าวนิตินันท์ยสภา ผู้เรียบเรียง
** นักประชาสัมพันธ์ปฏิบัติการ เนติบัณฑิตยสภา

อ่านต่อหน้า ๔

ข่าวเนติบัณฑิตยสภา เดือน พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ปีที่ ๓๑ ฉบับที่ ๓๕๒

สารบัญ

- ๒ มหาธีรราชานุสรณ์
- ๓ สารบัญ รายชื่อผู้จัดทำ เนื่องจากปก
- ๔ เนื่องจากปก
- ๗ ปัญหาจากข้อหาหรือกฎหมายที่น่าสนใจ
- ๑๐ คำพิพากษาฎีกาที่น่าสนใจ
- ๑๒ เจาะฎีกาเด่น
- ๑๕ ภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมาย
- ๑๖ บทความเรื่อง หมายเหตุท้ายคดีปกครอง เรื่องการอุทธรณ์ คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสรุปพยานหลักฐานและความเห็นของพนักงานอัยการ
- ๑๙ ข้อสอบพร้อมคำตอบในการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการ ในตำแหน่งอัยการผู้ช่วย พ.ศ. ๒๕๕๙ (สนามใหญ่) วิชากฎหมายพยานหลักฐาน กฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายปกครอง กฎหมายองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาคriminal ในศาลแขวง หรือกฎหมายว่าด้วยศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว หรือกฎหมายวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค กฎหมายล้มละลาย หรือกฎหมายภาษีอากร หรือกฎหมายแรงงาน กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา หรือกฎหมายการค้าระหว่างประเทศ วันอาทิตย์ที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๐ ข้อ ๓ - ๔
- ๒๑ มุมข่าว
- ๒๓ ข่าวเนติบัณฑิตยสภา
- ๒๔ บรรณาธิการแถลง

คณะผู้จัดทำ อนุกรรมการประชาสัมพันธ์ ที่ปรึกษา นายชัยวัฒน์ เกตุปรัชชาสวัสดิ์ ประธานฝ่ายอำนวยการ นายสัตยา อรุณธาริ รองประธานฝ่ายอำนวยการ ● นายกฤษฏา บุญยสมิต ฝ่ายอำนวยการ นายสุรพันธ์ ทิมกระจำจ ● นายปรเมศวร์ อินทรชุมนุม ● นายมันเกียรติ ธนวิจิตรพันธ์ ● นางศิริอร เทชะบำรุง มณีนีรุ้ง ● นายพงศ์พิเชษฐ จันทพรกรกิจ ● นายโกศลวัฒน์ อินทุจันทร์ยง ● นายวัชรินทร์ ภาณุรัตน์ ● ผศ.ดร.ศรีพัชรา สิทธิกำจร กองบรรณาธิการ บรรณาธิการ นางศิริอร เทชะบำรุง มณีนีรุ้ง ผู้ช่วยบรรณาธิการ ผศ.ดร.สมหมาย จันทรเรือง ● นายนิรันดร์ วุฒิววัฒน์ ● นายรังสิขัย บรรณกิจวิจารณ์ ● นายมนต์ชัย ชินนทรลีลา ● นายวัชรินทร์ ภาณุรัตน์ ● นายอำนาจ เนตยสุภา ● นางสาวมาติกา ธนเดชากุล ● นายทีปกร โกมลพันธ์พร ● นางปัฐมณ เดชเคโซ ● นายไตรวิจิ ตูจินดา ฝ่ายดำเนินการ นางพรรณวริน แดงอ่อน ● นายสิทธิฤทธิ ไสวฉฉฉ ● นางวาสนา เกตุแห่ง การเงิน นางกฤติญา โพธิ์งาม ทะเบียน จัดส่ง นางสาววิศรา สุขสี

การศึกษาจากประเทศอังกฤษ เสด็จถึงกรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๔๓ แล้วทรงพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ พระราชทานยศเป็น นายเรือโท นับว่าเป็นพระราชโอรสพระองค์แรกที่เป็น นายทหารเรือที่ทรงสำเร็จการศึกษาจากประเทศ อังกฤษ^๑ เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๔๑ (ร.ศ. ๑๑๗) ได้มีการจัดตั้ง โรงเรียนนายเรือขึ้นเป็นครั้งแรก ในสมัยต่อมาเรียกว่า “โรงเรียนทหารเรือ” โดยมีความมุ่งหมายว่าผู้สำเร็จ การศึกษาจากโรงเรียนนี้แล้วย่อมจะได้รับพระราชทาน ยศเป็นนายทหารเรือชั้นสัญญาบัตร ในปี พ.ศ. ๒๔๔๙ (ร.ศ. ๑๒๕) พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จมาทรงเปิดโรงเรียนนายเรือ โดยใช้ชื่อว่า “โรงเรียนนายเรือ ร.ศ. ๑๒๕” ได้ทรงพระกรุณาโปรด เกล้าฯ พระราชทานลายพระราชหัตถเลขาไว้ในสมุด เยี่ยมของโรงเรียนนายเรือ ดังนี้

“วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ร.ศ. ๑๒๕ เรา จุฬาลงกรณ์ พร. ได้มาเปิดโรงเรียนนี้ มีความปลื้มใจ ซึ่งได้เห็นการทหารเรือมีรากหยั่งลงแล้วจะเป็นที่มั่น สืบไปในภายหน้า”^๒ กองทัพเรือจึงได้ถือเอาวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน เป็นวันกองทัพเรือ

พระบรมราชานุสาวรีย์ รัชกาลที่ ๖ ณ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

และเนื่องในโอกาสวันมหาธีรราชเจ้า ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ได้เวียนมาบรรจบอีกวาระหนึ่ง อันเป็นวันคล้ายวันสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ผู้พระราชทาน เติมนิตยสถาน ในพระบรมราชูปถัมภ์กองบรรณาธิการ จุลสารข่าวเนติบัณฑิตยสภาจึงขอนำเสนอพระราช-ประวัติ พระราชกรณียกิจด้านกองทัพเรือของ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระราชประวัติ

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นพระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า เจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชสมภพเมื่อวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๒๓ ได้รับพระราชทานพระนามว่า “สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ” ในปี พ.ศ. ๒๔๓๑ พระบาทสมเด็จพระ จุฬจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ สถาปนาขึ้นเป็น กรมขุนเทพทวาราวดี

เสด็จเสวยราชสมบัติเมื่อวันเสาร์ที่ ๒๓ ตุลาคม ปีจอ พุทธศักราช ๒๔๕๓ และเสด็จสวรรคตเมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๖๘ รวมพระชนมพรรษา ๔๕ พรรษา เสด็จดำรงราชสมบัติรวม ๑๕ ปี เนื่องจาก เสด็จสวรรคตเวลา ๑ นาฬิกา ๔๕ นาที ล่วงมาในวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๔๖๘ เพียงไม่กี่นาที พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงมีพระราชประสงค์ให้ใช้ วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน เป็นวันสวรรคต และวันที่ ๒๖ พฤศจิกายนเป็นวันเสด็จเฉลิมถวัลยราชสมบัติ

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมี ความสนพระราชหฤทัยในกิจการทหารเรือเป็นอย่างมาก เมื่อเริ่มแรกเสด็จเสวยราชย์ พ.ศ. ๒๔๕๔ ก็เสด็จ ประพาสชายทะเลฝั่งตะวันออกไปจนถึงสงขลา แล้ว ย้อนกลับมาประทับเสวยที่ชุมพร ก่อนจะโปรดเกล้าฯ ให้เล่นเรือตัดปากอ่าวไปเกาะกูดซึ่งเป็นชายแดนด้าน ตะวันออก ก่อนที่จะเสด็จเสวยชายฝั่งทะเลมณฑล

^๑ ต่อมาเมื่อสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ พระองค์เจ้าอภากรเกียรติวงศ์ทรงได้รับพระราชทานเลื่อนพระอิสริยยศขึ้นจนถึง นายพลเรือเอก พระเจ้าบรม-วงศ์เธอ กรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์พระองค์ท่านได้ทรงพระอุตสาหะวิริยะอย่างแรงกล้าที่จะให้คนไทยมีความรู้ความสามารถในกิจการ ทหารเรือ เพื่อเข้ารับราชการแทนชาวต่างประเทศสมตามพระราชประสงค์ของพระราชบิดาได้โดยสมบูรณ์และด้วยพระเกียรติคุณของพระองค์ ท่านที่ได้รับทรงบากบั่นก่อสร้างกองทัพเรือไทยให้แข็งแกร่งขึ้นนี้จึงเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่พระองค์ท่านได้รับการขนานนามจากกองทัพเรือใน รัชกาลปัจจุบัน เมื่อวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๖ ว่า “พระบิดาของกองทัพเรือไทย” และในปี ๒๕๔๔ แก๊ซเป็น “องค์บิดาของทหารเรือไทย”

^๒ การสะกดเป็นไปตามเอกสารเก่า

จันทบุรีกลับกรุงเทพฯ จากนั้นก็เสด็จประพาสชายฝั่งทะเลตะวันออก (อ่าวไทย) อีกหลายครั้ง ครั้งสำคัญคือ พ.ศ. ๒๔๕๗ โปรดเกล้าฯ ให้ออกประกาศสงวนพื้นที่ชายฝั่งสัทธิ์กว่า ๒๐,๐๐๐ ไร่ ทรงห้ามชาวต่างชาติเข้าจับจองเด็ดขาด ต่อมา พ.ศ. ๒๔๖๓ กระทรวงทหารเรือจัดการสำรวจทำแผนที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก แล้วพบว่าพื้นที่ที่โปรดเกล้าฯ ให้ออกประกาศสงวนไว้ทำวังเหมาะจะใช้เป็นที่ตั้งฐานทัพเรือ กรมหลวงชุมพรฯ จึงกราบบังคมทูลขอพระราชทาน ก็มีพระราชกระแสตอบกลับว่า เห็นแล้วว่าเหมาะที่จะเป็นฐานทัพเรือ จึงให้สงวนไว้ รออนุญาตกระทรวงทหารเรือเห็นประโยชน์ก็ยินดีพระราชทานให้

พระมหากรุณาธิคุณต่อกองทัพเรือ

๑. เมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๕๓ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ เลื่อนฐานะกรมทหารเรือ เป็นกระทรวงการทหารเรือ

๒. ทรงเห็นความสำคัญของการมีเรือรบที่ทันสมัยเพื่อป้องกันราชอาณาจักรทางทะเล แต่งบประมาณแผ่นดินไม่อานวย เมื่อมีข้าราชการกลุ่มหนึ่งทั้งใน และนอกพระราชสำนัก ร่วมกับประชาชนผู้มีความจงรักภักดี ในเบื้องพระยุคลบาทรวมตัวกันจัดตั้งสมาคม เพื่อจัดการเรียเงินเพื่อซื้อหรือสร้างเรือรบถวายไว้ใช้ในราชการกองทัพเรือ ใน พ.ศ. ๒๔๕๗ จึงพระราชทานนามสมาคมนั้นว่า “ราชนาวีสมาคมแห่งกรุงสยาม THE ROYAL NAVY LEAGUE OF SIAM” พร้อมกับทรงรับไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์ และโปรดพระราชทานนามเรือที่จะซื้อนั้นว่า “พระร่วง” ตามพระนามของวีรกษัตริย์อันเป็นที่นิยมนับถือของชาวไทยพร้อมกันนั้นได้โปรดพระราชทานเงินทุนส่วนพระองค์

จำนวน ๘๐,๐๐๐ บาท เป็นทุนประเดิม นอกจากนี้ยังได้ทรงจัดการแสดงละครพระราชนิพนธ์ การแสดงภาพเขียน ฯลฯ เพื่อจัดหารายได้โดยไม่หักค่าใช้จ่าย พระราชทานไปสมทบในการจัดซื้อเรือหลวงพระร่วงอีกหลายครั้ง

๓. เมื่อวันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๕๙ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้ง ราชนาวีศึกษา สำหรับสำหรับนายทหารได้ศึกษาวิชาเพิ่มพูนต่อไปและเพื่อให้ นายทหารได้พบปะสนทนาปราศรัยแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน และเพื่อให้มีสิ่งพิมพ์เพื่อเผยแพร่วิทยาการความรู้ ราชนาวีศึกษา จึงได้ตั้งซื้อสิ่งพิมพ์นั้นว่า นาวีศาสตร์ โดยจัดทำขึ้นเป็นฉบับแรกเมื่อวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๖๐ ซึ่งเป็นวันมหามงคลสมัยคล้ายวันพระราชสมภพพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อเป็นสิริมงคลแก่ราชนาวี

๔. เมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน พ.ศ. ๒๔๖๕ ทรงพระราชทานที่ดินทรงสงวนบริเวณอำเภอสัตหีบ ให้ใช้เป็นที่ตั้งฐานทัพเรือ ตามที่นายพลเรือเอกพระเจ้าพี่ยาเธอ กรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์เสนาธิการทหารเรือ ได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาขอพระราชทานพื้นที่อ่าวสัตหีบ

๕. ทรงวางรากฐานการศึกษาเกี่ยวกับสงคราม ได้นำให้กับกองทัพเรือ โดยในครั้งแรกทรงมีพระราชดำริที่จะส่งทหารเรือไทยไปฝึกการปฏิบัติงานในเรือดำน้ำในราชนาวีเดนมาร์ก แต่ถูกปฏิเสธ จึงทรงให้กระทรวงการต่างประเทศประสานรัฐบาลอังกฤษ (โดยทรงใช้ความสัมพันธ์ส่วนพระองค์กับประเทศอังกฤษ) ส่งนายนาวาตรีหลวงหาญกลางสมุทร (ยศในขณะนั้น) ไปศึกษาเรื่องเรือดำน้ำ ณ ประเทศอังกฤษ ซึ่งนับเป็นกำลังพลเรือดำน้ำคนแรกของประเทศไทย และต่อมาท่านผู้นี้ได้มีส่วนในการช่วยบุกเบิกการก่อตั้งกองเรือดำน้ำของไทยได้สำเร็จ

๖. ทรงให้ความรู้เกี่ยวกับทหารเรือและการทำงานในเรือดำน้ำแก่ประชาชนทั่วไปผ่านบทความต่าง ๆ โดยทรงใช้พระนามแฝงว่า “พันแหลม” สำหรับเรื่องเกี่ยวกับทหารเรือ และ “สุครีพ” ทรงใช้สำหรับนิทานเบ็ดเตล็ดเกี่ยวกับทหารเรือ ตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ดุสิตสมิต และหนังสือพิมพ์ไท เรื่องเกี่ยวกับเรือดำน้ำตีพิมพ์ในนิตยสารสมุทรสาร อาทิ

- พระราชนิพนธ์บทละคร เรื่อง “ร.ต.ล. นนทรี” (ตีพิมพ์ครั้งแรกในนิตยสารสมุทสาร) กล่าวถึง การปฏิบัติงานในเรือหลวงไต้หน้านนทรี ซึ่งเป็นเรือสมมุติ ซึ่งกล่าวได้ว่า “ร.ต.ล. นนทรี” เป็นหนังสือที่ให้ความรู้ เกี่ยวกับการทำงานในเรือดำน้ำแก่ประชาชนทั่วไป เล่มแรก ๆ ในรูปแบบของบันเทิงคดี ตัวอย่างเช่น คำกล่าว ของนายเรือเอกเดช วรรณวิน ผู้บังคับการเรือดำน้ำ เกี่ยวกับวิธีการหลบหนีออกจากเรือดำน้ำที่ประสบภัย พิบัติจมลงใต้น้ำ ในหน้าที่ ๔๘ - ๔๙ ว่า “เมื่อไขน้ำเข้า ถึงอับเฉากับห้องเรือ เราได้ออกจากใต้น้ำเข้าได้เป็น สองเท่าตัว, คือเราได้แก้ไขให้พอสู้กับความบีบของน้ำ ข้างนอกได้ - กล่าวโดยย่อ, การที่เราได้ทำเช่นนี้ เป็นผล ให้เราสามารถเปิดฝาปล่องหอบังคับเรือได้. ข้อนี้ เป็น สำคัญ, เพราะมีทางจะออกจากเรือนี้ได้ทางปล่องนั้น” และสะท้อนให้เห็นถึงความอดทนกล้าหาญเป็นน้ำหนึ่ง ใจเดียวกันของนักเรือดำน้ำไทย ดังเช่น คำกล่าวของผู้ บังคับการเรือ ในหน้าที่ ๔๖ ว่า “การที่จะร้องไห้ไม่เห็น เปนประโยชน์อะไร ! ต้องแสดงตัวเป็นลูกผู้ชาย, เปน คนไทย. เราเปนลูกหลานนักรบ จะกลัวตายมีอย่าง หรือ?”

- และพระราชนิพนธ์บทละคร เรื่อง มหาตมะ มีเนื้อหากกระตุ้นในชาวไทยเกิดความรักชาติและเห็นใน ความสำคัญของการมีเรือรบเพื่อรักษาอธิปไตยของชาติ กล่าวถึงนายสน ซึ่งมีทรัพย์สินมาก แต่ไม่เห็นด้วยกับ

การจัดซื้อเรือรบประจำการในราชนาวีไทย โดยเห็นว่า เป็นเรื่องไกลตัวสิ้นเปลืองไร้ประโยชน์ และเขียน บทความต่อต้านการเรียกรายเงินเพื่อจัดซื้อเรือรบของ ทางการ โดยใช้นามแฝงว่า “พูนคำ” ต่อมานายสนได้ พบกับมหาตมะ บุคคลลึกลับที่ไม่มีใครเห็นตัวนอกจาก นายสน นำเขาไปสู่ความฝันประหลาด กองกำลังต่าง ชาติบุกเข้ามาในประเทศไทยได้ ทำให้นายสนต้องสูญเสีย อิสรภาพ เสียที่ดินและทรัพย์สินทั้งหมด แม้แต่ชีวิต เกือบจะรักษาไว้ไม่ได้ ทำให้เขากลับใจ และตระหนักถึง ความสำคัญของกองทัพเรือ ที่จะต้องมีเรือรบที่ทันสมัย เพื่อป้องกันอธิปไตยของชาติ

แหล่งข้อมูล

: สารานุกรมพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า เจ้าอยู่หัว ฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๒ แก้ไขและเพิ่มเติม เล่ม ๑ พระราชประวัติ บุคคล และเรื่องที่เกี่ยวข้องในพระองค์

: เว็บไซต์ศิลปวัฒนธรรม https://www.silpa-mag.com/this-day-in-history/article_๑๓๐๙๔

: เว็บไซต์กองทัพเรือ https://www.navy.mi.th/index.php/history/detail/history_id/๑๔/ ประวัติ กองทัพเรือ

: เว็บไซต์เนวี ๒๔ <http://navy๒๔.org/>

สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๑

ปัญหาจากข้อหาเรียกกฎหมายที่น่าสนใจ

๒๕๖๐ นั้น เมื่อตามสัญญาซื้อขาย ผู้ขายมีหน้าที่จัดหา สินค้าตามสัญญามาส่งมอบให้แก่ผู้ซื้อ การที่โรงงาน ผู้ผลิตสินค้าไม่สามารถผลิตสินค้าได้ ผู้ขายยอมหาสินค้า จากผู้ผลิตรายอื่นให้แก่ผู้ซื้อได้ เพราะในสัญญาซื้อขาย มิได้ระบุว่าผู้ขายต้องส่งมอบสินค้าที่ผลิตจากโรงงานผู้ ผลิตรายนี้เท่านั้น ดังนั้น กรณีจึงเป็นความผิดของผู้ขาย และมีใช้เหตุสุดวิสัย ทั้งมิใช่การชำระหนี้กลายเป็นพัน วิสัยเพราะพฤติการณ์อันใดอันหนึ่งซึ่งเกิดขึ้นภายหลัง ที่ได้ก่อหนี้ และซึ่งผู้ขายไม่ต้องรับผิดชอบ และทำให้

ผู้ขายหลุดพ้นจากการชำระหนี้ นั้น ตามประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๑๙ วรรคหนึ่ง ดังนั้น เมื่อ กรม ก. ผู้ซื้อ มิได้เป็นฝ่ายผิดสัญญาและ กรณีมิใช่เหตุสุดวิสัยหรือการชำระหนี้กลายเป็นพันวิสัย ตามบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าว การบอกเลิก สัญญาของผู้ขายจึงเป็นการบอกเลิกสัญญาที่มีขอบ และไม่มีผลทำให้สัญญาซื้อขายเลิกกัน ทั้งนี้ตามนัย คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๕๗๑/๒๕๕๒ และคำพิพากษา ฎีกาที่ ๓๓๔๒/๒๕๓๒

การคิดค่าปรับ**

ข้อเท็จจริง

กรม ก. ทำสัญญาซื้อขายกระสอบปอจำนวน ๑๕๐,๐๐๐ ใบ ในวงเงิน ๙,๙๐๐,๐๐๐ บาท กับบริษัท อ. จำกัด ผู้ขาย ตามสัญญาซื้อขายลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๖๐ กำหนดส่งมอบภายในวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๐ โดยผู้ขายเริ่มส่งมอบตั้งแต่วันที่ ๑๖ - ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๐ แต่คณะกรรมการตรวจรับพัสดุตรวจแล้วปรากฏว่าไม่ถูกต้องตามสัญญา จึงมีหนังสือแจ้งให้ผู้ขายจัดเปลี่ยนกระสอบปอใหม่ให้ถูกต้อง และแจ้งสิทธิการปรับไปยังผู้ขาย ซึ่งผู้ขายมีหนังสือลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๐ และวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ขอยกเลิกสัญญาและขอคืนกระสอบปอเพราะไม่สามารถดำเนินการจัดเปลี่ยนกระสอบปอใหม่ให้ทันเวลา เนื่องจากสภาวะการขาดแคลนเส้นใยปอวัตถุดิบหลักในการผลิตกระสอบปอของประเทศผู้ผลิต ซึ่งกรม ก. เห็นว่าผู้ขายไม่อาจปฏิบัติตามสัญญาต่อไปได้ กรม ก. จึงใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาและเรียกค่าปรับนับแต่วันถัดจากวันครบกำหนดตามสัญญา คือวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๐ จนถึงวันบอกเลิกสัญญา โดยให้มีผลเลิกสัญญา ณ วันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ซึ่งเป็นวันที่ กรม ก. ได้รับหนังสือแสดงเจตนาขอยกเลิกสัญญาของผู้ขาย พร้อมแจ้งรับหลักประกันสัญญาจำนวน ๔๙๕,๐๐๐ บาท (ร้อยละ ๕ ของราคาตามสัญญา)

รวมทั้งสงวนสิทธิในการเรียกค่าเสียหายที่อาจมี ต่อมาผู้ขายได้ขอให้ กรม ก. ตรวจสอบข้อเท็จจริงดังกล่าว เนื่องจากผู้ขายได้มีหนังสือแจ้งบอกเลิกสัญญา พร้อมแจ้งเหตุให้ประธานคณะกรรมการตรวจรับพัสดุทราบแล้ว เมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๐ กรณีจึงถือว่ามี การบอกเลิกสัญญากับ กรม ก. ตั้งแต่วันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๐ ซึ่ง กรม ก. ได้หารือกรมบัญชีกลางกรณีการคิดค่าปรับตามสัญญา และกรมบัญชีกลางตอบข้อหารือว่า ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขสัญญาที่ได้ตกลงกันไว้ แม้ว่า กรม ก. จะมีได้บอกเลิกสัญญาหรือผ่อนปรนการบอกเลิกสัญญาเมื่อจำนวนค่าปรับจะเกินร้อยละสิบของวงเงินค่าพัสดุจนเป็นเหตุให้จำนวนค่าปรับเกินร้อยละสิบของวงเงินค่าพัสดุแล้วก็ตาม กรม ก. จึงสามารถคิดค่าปรับตามสัญญาได้ ตั้งแต่วันถัดจากวันครบกำหนดตามสัญญาจนถึงวันบอกเลิกสัญญา สำหรับกรณีจะคิดค่าปรับเป็นจำนวนเท่าใดจึงจะถูกต้องตามสัญญานั้น เป็นการตีความตามสัญญา จึงขอให้ กรม ก. หารือไปยังสำนักงานอัยการสูงสุด

ข้อหารือ

กรม ก. ขอรื้อว่าจะคิดค่าปรับผู้ขายเป็นจำนวนเงินเท่าใดจึงจะถูกต้องตามสัญญา

* อัยการจังหวัดประจำสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานที่ปรึกษาทนายความ สำนักงานอัยการสูงสุด

** สำนวนข้อหารือสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานที่ปรึกษาทนายความ เลขรับที่ ท.๙๙/๒๕๖๑

คำวินิจฉัย

สำนักงานอัยการสูงสุด มีความเห็นว่าตามสัญญาข้อ ๙^๑ กำหนดว่า เมื่อครบกำหนดส่งมอบสิ่งของตามสัญญาแล้ว ถ้าผู้ขายไม่ส่งมอบสิ่งของที่ตกลงขายให้แก่ผู้ซื้อหรือส่งมอบไม่ถูกต้องหรือไม่ครบจำนวน ผู้ซื้อจะมีสิทธิบอกเลิกสัญญาทั้งหมดหรือบางส่วนได้ และในสัญญาข้อ ๑๐^๒ กำหนดว่า ในกรณีที่ผู้ซื้อมิได้ใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาตามสัญญาข้อ ๙ ผู้ขายจะต้องชำระค่าปรับให้ผู้ซื้อเป็นรายวันในอัตราร้อยละ ๐.๒ ของราคาสิ่งของที่ยังไม่ได้รับมอบ นับแต่วันถัดจากวันครบกำหนดตามสัญญาจนถึงวันที่ผู้ขายได้นำสิ่งของมาส่งมอบให้แก่ผู้ซื้อจนถูกต้องครบถ้วน และในระหว่างที่ผู้ซื้อยังมีได้ใช้สิทธิบอกเลิกสัญญานั้น หากผู้ซื้อเห็นว่าผู้ขายไม่อาจปฏิบัติตามสัญญาต่อไปได้ ผู้ซื้อจะใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาและริบหลักประกันก็ได้ และถ้าผู้ซื้อได้แจ้งข้อเรียกร้องให้ชำระค่าปรับไปยังผู้ขายเมื่อครบกำหนดส่งมอบแล้ว ผู้ซื้อจะมีสิทธิที่จะปรับผู้ขายจนถึงวันบอกเลิกสัญญาได้อีกด้วย ดังนั้น เมื่อผู้ขายไม่ส่งมอบกระสอบปอภายในกำหนดวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๐ และ กรม ก. ได้บอกเลิกสัญญาซื้อขายพร้อมทั้งแจ้งข้อเรียกร้องให้ชำระค่าปรับไว้แล้ว กรม ก. จึงมีสิทธิริบ

หลักประกันการปฏิบัติตามสัญญา และปรับผู้ขายตั้งแต่วันถัดจากวันครบกำหนดตามสัญญา คือวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๐ จนถึงวันที่บอกเลิกสัญญา ทั้งนี้ ตามหนังสือ กรม ก. ฉบับลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ กรม ก. ได้บอกเลิกสัญญาด้วยเหตุที่ผู้ขายไม่อาจปฏิบัติตามสัญญาต่อไปได้ โดยกำหนดให้การบอกเลิกมีผลย้อนหลังไป ณ วันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ซึ่งเป็นวันที่หนังสือชี้แจงและขอรับคืนกระสอบปอของผู้ขายไปถึงกรม ก. แม้การแสดงเจตนาบอกเลิกสัญญาดังกล่าวเป็นการแสดงเจตนาต่อบุคคลซึ่งมิได้อยู่เฉพาะหน้า ซึ่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๙ บัญญัติให้ถือว่ามิผลนับแต่เวลาที่การแสดงเจตนา นั้นไปถึงผู้รับการแสดงเจตนา แต่เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า กรม ก. ได้แจ้งความประสงค์ขอยกเลิกสัญญา ณ วันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ และแจ้งข้อเรียกร้องให้ชำระค่าปรับตามสัญญาข้อ ๑๐ จนถึงวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ กรม ก. จึงมีสิทธิเรียกร้องค่าปรับจากผู้ขายได้นับแต่วันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๐ จนถึงวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ เป็นรายวัน ในอัตราร้อยละ ๐.๒ ของราคาสิ่งของที่ยังไม่ได้รับมอบ

๑ สัญญาข้อ ๙ การบอกเลิกสัญญา

เมื่อครบกำหนดส่งมอบสิ่งของตามสัญญานี้แล้ว ถ้าผู้ขายไม่ส่งมอบสิ่งของที่ตกลงขายให้แก่ผู้ซื้อหรือส่งมอบไม่ถูกต้องหรือไม่ครบจำนวน ผู้ซื้อจะมีสิทธิบอกเลิกสัญญาทั้งหมดหรือบางส่วนได้

ในกรณีที่ผู้ซื้อใช้สิทธิบอกเลิกสัญญา ผู้ซื้อจะมีสิทธิริบหลักประกันหรือเรียกร้องจากธนาคารผู้ออกหนังสือค้ำประกันตามสัญญาข้อ ๘ เป็นจำนวนเงินทั้งหมดหรือแต่บางส่วนก็ได้ แล้วแต่ผู้ซื้อจะเห็นสมควรและถ้าผู้ซื้อจัดซื้อสิ่งของจากบุคคลอื่นเต็มจำนวนหรือเฉพาะจำนวนที่ขาดส่งแล้วแต่กรณี ภายในกำหนด ๖ เดือนนับแต่วันเลิกสัญญา ผู้ขายจะต้องชดใช้ราคาที่เพิ่มขึ้นจากราคาที่กำหนดไว้ในสัญญานี้ด้วย

๒ สัญญาข้อ ๑๐ ค่าปรับ

(วรรคหนึ่ง) ในกรณีที่ผู้ซื้อมิได้ใช้สิทธิบอกเลิกสัญญา ตามสัญญาข้อ ๙ ผู้ขายจะต้องชำระค่าปรับให้ผู้ซื้อเป็นรายวันในอัตราร้อยละศูนย์จุดสอง (๐.๒%) ของราคาสิ่งของที่ยังไม่ได้รับมอบ นับแต่วันถัดจากวันครบกำหนดตามสัญญาจนถึงวันที่ผู้ขายได้นำสิ่งของมาส่งมอบให้แก่ผู้ซื้อจนถูกต้องครบถ้วน

(วรรคสาม) ในระหว่างที่ผู้ซื้อยังมีได้ใช้สิทธิบอกเลิกสัญญานั้น หากผู้ซื้อเห็นว่าผู้ขายไม่อาจปฏิบัติตามสัญญาต่อไปได้ ผู้ซื้อจะใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาและริบหลักประกันหรือเรียกร้องจากธนาคารผู้ออกหนังสือค้ำประกันตามสัญญาข้อ ๘ กับเรียกร้องให้ชดใช้ราคาที่เพิ่มขึ้นตามที่กำหนดไว้ในสัญญาข้อ ๙ วรรคสอง ก็ได้ และถ้าผู้ซื้อได้แจ้งข้อเรียกร้องให้ชำระค่าปรับไปยังผู้ขาย เมื่อครบกำหนดส่งมอบแล้ว ผู้ซื้อจะมีสิทธิที่จะปรับผู้ขายจนถึงวันบอกเลิกสัญญาได้อีกด้วย

หมายเหตุ

๑. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๘๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ถ้าคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งมีสิทธิเลิกสัญญาโดยข้อสัญญาหรือโดยบทบัญญัติแห่งกฎหมาย การเลิกสัญญาเช่นนั้นย่อมทำด้วยแสดงเจตนาแก่อีกฝ่ายหนึ่ง” และวรรคสอง บัญญัติว่า “แสดงเจตนาดังกล่าวมาในวรรคก่อนนั้น ท่านว่าหาอาจจะถอนได้ไม่”

ดังนั้น การที่คู่สัญญาฝ่ายใดจะบอกเลิกสัญญาย่อมต้องอาศัยสิทธิตามที่กำหนดไว้ตามข้อสัญญาหรือโดยบทบัญญัติของกฎหมาย เมื่อกรณีข้อเท็จจริงที่ตามที่หาหรือไม่ปรากฏว่า กรม ก. ได้กระทำการใด ๆ อันเป็นเหตุให้บริษัท อ. จำกัด ในฐานะผู้ขาย สามารถใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาได้ ไม่ว่าจะโดยข้อสัญญาหรือข้อกฎหมาย การบอกเลิกสัญญาของผู้ขาย จึงเป็นการบอกเลิกสัญญาที่มีชอบและไม่ถือเป็นการบอกเลิกสัญญาสัญญาซื้อขายระหว่าง กรม ก. และผู้ขาย จึงยังไม่เลิกกัน

แต่เมื่อต่อมาเมื่อผู้ขายผิดสัญญาไม่ส่งกระสอบปอให้แก่ กรม ก. ภายในวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๐ และกรม ก. มิได้บอกเลิกสัญญาทันที แต่ได้เร่งรัดให้ผู้ขายดำเนินการนำสินค้าตามสัญญาไปส่งมอบพร้อมทั้งสงวนสิทธิในการปรับไว้แล้ว ซึ่งต่อมาผู้ขายก็ยังไม่สามารถส่งมอบสินค้าได้ จนกระทั่ง กรม ก. พิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ขายไม่อาจปฏิบัติตามสัญญาต่อไปได้ กรม ก. จึงใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาและเรียกค่าปรับนับแต่วันถัดจากวันครบกำหนดตามสัญญาจนถึงวันบอกเลิกสัญญา พร้อมแจ้งรับหลักประกันสัญญา รวมทั้งสงวนสิทธิในการเรียกค่าเสียหายที่อาจมี จึงถือได้ว่า กรม ก. ใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาแล้ว และกรม ก. ย่อมมีสิทธิบังคับตามสัญญาข้อ ๙ และข้อ ๑๐ คือรับเงินหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญาและปรับเป็นรายวันในอัตราร้อยละ ๐.๒ ของราคาสินค้าที่ยังไม่ได้รับมอบนับแต่วันถัดจากวันครบกำหนดส่งมอบสินค้าไปจนถึงวันที่บอกเลิกสัญญาด้วย ทั้งนี้ตามนัยคำพิพากษาฎีกาที่

๑๐๗๓๖/๒๕๕๕ และคำพิพากษาฎีกาที่ ๖๓๙๗/๒๕๔๘

๒. สำหรับการคิดคำนวณค่าปรับนั้น เนื่องจากข้อเท็จจริงในกรณีนี้ปรากฏว่า กรม ก. ได้บอกเลิกสัญญาด้วยเหตุที่ผู้ขายไม่อาจปฏิบัติตามสัญญาต่อไปได้ โดยกำหนดให้การบอกเลิกมีผลย้อนหลังไป ณ วันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ซึ่งเป็นวันที่หนังสือชี้แจงและขอรับคืนกระสอบปอของผู้ขายไปถึงกรม ก. แม้การแสดงเจตนาบอกเลิกสัญญาดังกล่าวเป็นการแสดงเจตนาต่อบุคคลซึ่งมิได้อยู่เฉพาะหน้า ซึ่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๙ บัญญัติให้ถือว่า มีผลนับแต่เวลาที่การแสดงเจตนาขึ้นไปถึงผู้รับการแสดงเจตนา แต่เมื่อ กรม ก. ได้แจ้งความประสงค์ขอยกเลิกสัญญา ณ วันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ และแจ้งข้อเรียกร้องให้ชำระค่าปรับตามสัญญาข้อ ๑๐ จนถึงวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ กรม ก. จึงมีสิทธิเรียกร้องค่าปรับจากผู้ขายได้นับแต่วันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๐ จนถึงวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ เท่านั้น

๓. อย่างไรก็ตาม หากข้อเท็จจริงในข้อหาหรือนี้เปลี่ยนแปลงไป เป็นกรณีที่ผู้ขายเป็นฝ่ายผิดสัญญาซื้อขาย ไม่อาจส่งมอบสินค้าได้ตามสัญญา และผู้ขายได้มีหนังสือบอกเลิกสัญญาไปยังผู้ซื้อ แต่ผู้ซื้อกลับฟ้องร้องดำเนินคดีแก่ผู้ขายเพื่อเรียกร้องค่าเสียหายโดยมิได้ขอให้ผู้ขายปฏิบัติตามสัญญาต่อไป เช่นนี้ถือได้ว่าผู้ซื้อประสงค์จะบอกเลิกสัญญาด้วย ซึ่งจะเป็นกรณีที่คู่สัญญาสมัครใจเลิกกันโดยปริยาย คู่สัญญาแต่ละฝ่ายจำเป็นต้องให้อีกฝ่ายหนึ่งกลับคืนสู่ฐานะดังที่เป็นอยู่เดิมตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๙๑ วรรคหนึ่ง (ตามนัยคำพิพากษาฎีกาที่ ๔๙๐๐/๒๕๕๔)

๔. สำหรับกรณีที่ผู้ขายกล่าวอ้างว่า ผู้ขายแจ้งขอยกเลิกสัญญาเนื่องจากโรงงานผู้ผลิตในต่างประเทศไม่สามารถผลิตกระสอบปอได้อันเป็นเหตุสุดวิสัย และถือว่าผู้ขายเลิกสัญญาแล้วตั้งแต่วันที่ ๑๗ สิงหาคม

คำพิพากษาฎีกาที่น่าสนใจ

ผศ.ดร.สมหมาย จันทรเรือง*

“เงื่อนไขประกันภัยค้ำจุน”

ประกันภัยค้ำจุนเป็นการรับผิดชอบในค่าเสียหายแทนผู้เอาประกัน จึงใช้อย่างกว้างขวางในการประกันความรับผิดชอบของผู้ขับรถยนต์ ซึ่งมีประโยชน์ต่อผู้เอาประกันและผู้ได้รับความเสียหายที่จะได้รับการเยียวยาทันทีเมื่อเกิดภัยตามเงื่อนไขของการประกันภัยค้ำจุน โดยมีประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บัญญัติไว้ดังนี้

มาตรา ๘๘๗ อันว่าประกันภัยค้ำจุนนั้น คือสัญญาประกันภัย ซึ่งผู้รับประกันภัยตกลงว่าจะใช้ค่าสินไหมทดแทนในนามของผู้เอาประกัน เพื่อความวินาศภัยอันเกิดขึ้นแก่บุคคลอีกคนหนึ่ง และซึ่งผู้เอาประกันภัยจะต้องรับผิดชอบ

บุคคลผู้ต้องเสียหายชอบที่จะได้รับค่าสินไหมทดแทนตามที่ตนควรจะได้ นั้นจากผู้รับประกันภัยโดยตรง แต่ค่าสินไหมทดแทนเช่นว่านี้หากอาจจะคิดเกินไปกว่าจำนวนอันผู้รับประกันภัยจะพึงต้องใช้ตามสัญญานั้นได้ไม่ในคดีระหว่างบุคคลผู้ต้องเสียหายกับผู้รับประกันภัยนั้น ท่านให้ผู้ต้องเสียหายเรียกตัวผู้เอาประกันภัยเข้ามาในคดีด้วย

อนึ่ง ผู้รับประกันภัยนั้นแม้จะได้ส่งค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เอาประกันภัยแล้ว ก็ยังหาหลุดพ้นจากความรับผิดชอบต่อบุคคลผู้ต้องเสียหายนั้นใหม่ เว้นแต่ตนจะพิสูจน์ได้ว่าสินไหมทดแทนนั้นผู้เอาประกันภัยได้ใช้ให้แก่ผู้ต้องเสียหายแล้ว

อย่างไรก็ตาม ความรับผิดชอบของการประกันภัยค้ำจุนเป็นไปตามเงื่อนไขของการประกันภัยอีกส่วนหนึ่งด้วย ซึ่งมีคำพิพากษาฎีกาที่น่าสนใจ คือ คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๓๓/๒๕๖๑ สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยที่ ๑ เป็นผู้ครอบครองและควบคุมรถกระบะหมายเลขทะเบียน บต ๙๖๐๒ ระบุชื่อ (ที่ถูก ชุมพร) ซึ่งมีจำเลยที่ ๒ เป็นผู้รับประกันภัย จำเลยที่ ๑ ขับรถกระบะคันดังกล่าวซึ่งอยู่ในระยะเวลาประกันภัยไปตามถนนเพชรเกษมจากด้านสามแยกราชครูมุ่งหน้าไปทางอำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนองด้วยความเร็วสูงปราศจากความระมัดระวังซึ่งบุคคลในภาวะเช่นจำเลยที่ ๑

จักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ โดยจำเลยที่ ๑ เห็นอยู่แล้วว่ามิรถกระบะ หมายเลขทะเบียน บก ๖๕๖๘ ระบุชื่อของโจทก์จอดรอเลี้ยวขวาอยู่ในช่องเดินรถ จำเลยที่ ๑ ไม่ได้ส่งสัญญาณเสียงและห้ามล้อประกอบกับจำเลยที่ ๑ ขับด้วยความเร็ว ทำให้รถกระบะที่จำเลยที่ ๑ ขับชนท้ายรถกระบะของโจทก์ได้รับความเสียหาย มีผู้ได้รับบาดเจ็บและบาดเจ็บสาหัสหลายราย

จำเลยที่ ๑ ให้การว่า จำเลยที่ ๑ ขับรถกระบะด้วยความประมาทชนรถกระบะของโจทก์ เป็นเหตุให้โจทก์และบุคคลอื่นได้รับความเสียหายจริง แต่จำเลยที่ ๑ ทำประกันภัยไว้กับจำเลยที่ ๒ ความเสียหายที่โจทก์ฟ้อง จำเลยที่ ๒ มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบตามกฎหมายประกันภัย

จำเลยที่ ๒ ให้การว่า จำเลยที่ ๒ รับประกันภัยรถกระบะ หมายเลขทะเบียน บต ๙๖๐๒ ชุมพร จากจำเลยที่ ๑ แต่จำเลยที่ ๒ ไม่ต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่โจทก์ฟ้อง เพราะจำเลยที่ ๑ ใช้รถในทางที่ผิดกฎหมายขนส่งยาเสพติด อันระบุไว้ในเงื่อนไขของกรมคุ้มครองตามกรมธรรม์ประกันภัยรถยนต์ประเภท ๑ ข้อ ๗.๒ ค่าซ่อมรถกระบะของโจทก์สูงเกิน ส่วนค่าเช่ารถยนต์ของโจทก์เป็นความเท็จทั้งสิ้น ขอให้ยกฟ้อง

ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยที่ ๑ ชำระเงินแก่โจทก์จำนวน ๑๕๙,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าวนับถัดจากวันฟ้อง (วันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๗) เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ กับให้จำเลยที่ ๑ ใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความ ๓,๐๐๐ บาท เฉพาะค่าขึ้นศาลให้ใช้แทนค่าทนายทนายที่โจทก์ขณะคดี ยกฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยที่ ๒ ค่าฤชาธรรมเนียมระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ ๒ ให้เป็นพับโจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ภาค ๘ พิพากษาแก้เป็นว่า ให้จำเลยทั้งสองร่วมกันชำระค่าเสียหายแก่โจทก์จำนวน ๑๕๙,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าว นับถัดจากวันฟ้อง (วันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๗) เป็นต้นไป

* ผู้ช่วยอธิการบดี และคณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม

จนกว่าจะชำระเสร็จ กับให้จำเลยที่ ๒ ใช้ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์แทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความ ๓,๐๐๐ บาท นอกจากนี้ก็แก้ไขเป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น

จำเลยที่ ๒ ฎีกา โดยผู้พิพากษาที่ได้นั่งพิจารณาคดีในศาลอุทธรณ์ภาค ๘ รับรองว่ามีเหตุสมควรที่จะฎีกาในข้อเท็จจริงได้

ศาลฎีกาแผนกคดีพาณิชย์และเศรษฐกิจวินิจฉัยข้อเท็จจริงที่คู่ความไม่ได้เถียงกันในชั้นฎีการับฟังเป็นยุติว่าจำเลยที่ ๒ รับประกันภัยรถกระบะ หมายเลขทะเบียน บต ๙๖๐๒ ชุมพร ไว้จากจำเลยที่ ๑ ผู้เอาประกันภัย โดยจำเลยที่ ๒ ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายต่อชีวิตร่างกายหรืออนามัย และทรัพย์สินของบุคคลภายนอกตามตารางกรมธรรม์ประกันภัยรถยนต์ มีเงื่อนไขในหมวดการคุ้มครองความรับผิดชอบบุคคลภายนอกสรุปได้ว่า จะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความสูญเสียหรือความเสียหายอย่างใดอันเกิด แก่บุคคลภายนอก ซึ่งผู้เอาประกันภัย (จำเลยที่ ๑) จะต้องรับผิดชอบตามกฎหมายเนื่องจากอุบัติเหตุอันเกิดจากรถยนต์ที่ใช้ หรืออยู่ในทางในระหว่างระยะเวลาประกันภัยในนามผู้เอาประกันภัย ดังนี้ ๑.๑ ความเสียหายต่อชีวิตร่างกายและอนามัย ๑.๒ ความเสียหายต่อทรัพย์สิน เป็นต้น โดยมีข้อ ๗. การยกเว้นทั่วไป การประกันภัยตามหมวดนี้ไม่คุ้มครองความรับผิดชอบอันเกิดจากข้อ ๗.๒ การใช้รถยนต์ในทางผิดกฎหมาย เช่น ใช้รถยนต์ไปปล้นทรัพย์ชิงทรัพย์ หรือใช้ขนยาเสพติด เป็นต้น ในคดีนี้จำเลยที่ ๑ ขับรถกระบะหมายเลขทะเบียน บต ๙๖๐๒ ชุมพรที่เอาประกันภัยไว้กับจำเลยที่ ๒ ด้วยความประมาทชนท้ายรถกระบะหมายเลขทะเบียน บก ๖๔๖๘ ระนอง ของโจทก์อย่างแรงเป็นเหตุให้รถกระบะของโจทก์ได้รับความเสียหาย พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรราชบุรีตรวจสภาพรถกระบะคันที่จำเลยที่ ๑ ขับพบถุงปุ๋ยบรรจุพืชกระท่อม น้ำหนัก ๓ กิโลกรัม อยู่บริเวณช่องว่างของเครื่องยนต์ ต่อมาจำเลยที่ ๑ ถูกดำเนินคดีอาญาในความผิดฐานกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่กายและได้รับอันตรายสาหัส ความผิดต่อพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ และความผิดต่อพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ ตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น คดีหมายเลขแดงที่ ๓๓๓๔/๒๕๕๖ และคดีหมายเลขแดงที่ ๑๐๑๑/๒๕๕๗

มีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยที่ ๒ ว่าจำเลยที่ ๒ ต้องร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ ๑ หรือไม่ โดยจำเลย

ที่ ๒ ฎีกาว่า การที่จำเลยที่ ๑ บรรจุพืชกระท่อมไว้ในรถกระบะ ถือได้ว่าจำเลยที่ ๑ ใช้รถยนต์ในการขนยาเสพติดแล้ว ไม่ว่าจะจำนวนพืชกระท่อมซึ่งเป็นยาเสพติดจะมีปริมาณมากหรือน้อยเท่าใดก็ตามก็ไม่ใช่เรื่องสำคัญ แต่อยู่ที่ว่ายาเสพติดได้บรรจุอยู่ในรถยนต์หรือไม่เท่านั้นก็เพียงพอแล้ว เมื่อจำเลยที่ ๑ บรรจุพืชกระท่อมไว้ในห้องเครื่องรถกระบะ ถือได้ว่าจำเลยที่ ๑ ทำผิดเงื่อนไขและความคุ้มครองตามกรมธรรม์ประกันภัยรถยนต์แล้วนั้น ศาลฎีกาเห็นว่า การใช้รถยนต์ในทางผิดกฎหมายโดยใช้ขนยาเสพติดตามข้อ ๗.๒ หมวดการคุ้มครองความรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอก เงื่อนไขกรมธรรม์ประกันภัยรถยนต์ มีเจตนายกเว้นการใช้รถยนต์เพื่อประโยชน์ในการทำผิดกฎหมายโดยตรง การค้นพบพืชกระท่อมบรรจุในถุงปุ๋ยชุกซ่อนอยู่ในบริเวณช่องว่างของเครื่องยนต์ แสดงให้เห็นเจตนาของจำเลยที่ ๑ ว่าต้องการใช้รถกระบะเพื่อชุกซ่อนพืชกระท่อมเท่านั้น ข้อเท็จจริงยังฟังไม่ได้ว่า จำเลยที่ ๑ ใช้รถกระบะในทางผิดกฎหมายโดยใช้ขนยาเสพติดโดยตรง การกระทำของจำเลยที่ ๑ จึงยังไม่เข้าเงื่อนไขยกเว้นความรับผิดชอบตามข้อ ๗.๒ จำเลยที่ ๒ ในฐานะผู้รับประกันภัยจึงต้องร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ ๑ ด้วย ที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๘ พิพากษา มานั้น ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วยฎีกาของจำเลยที่ ๒ ฟังไม่ขึ้น

พิพากษายืนตามคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ภาค ๘

ความเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้

การใช้สิทธิตามกฎหมายต้องสุจริตและไม่กระทำความผิดกฎหมาย ในคดีนี้เป็นการประกันภัยค่าจุนที่ผู้รับประกันภัยจะรับผิดชอบผู้เอาประกันเมื่อเกิดความเสียหายจากการกระทำหรือความรับผิดชอบของผู้เอาประกันภัย แต่มีเงื่อนไขยกเว้นไม่คุ้มครองความรับผิดชอบจากการกระทำผิดกฎหมาย ประเด็นสำคัญในคดีดังกล่าว คือ การกระทำ ความผิดต่อพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ จากการพบถุงปุ๋ยบรรจุพืชกระท่อมในรถยนต์คันที่เกิดเหตุ

อย่างไรก็ตาม ศาลฎีกาเห็นว่าการยกเว้นความรับผิดชอบของผู้รับประกันภัยจะต้องเน้นการใช้รถยนต์เพื่อกระทำความผิดกฎหมายโดยตรง เมื่อการค้นพบพืชกระท่อมบรรจุในถุงปุ๋ยชุกซ่อนอยู่บริเวณช่องว่างของเครื่องยนต์ แสดงให้เห็นเจตนาของจำเลยที่ ๑ เพียงใช้ชุกซ่อนเท่านั้น ไม่ใช่จำเลยที่ ๑ ใช้รถกระบะขนยาเสพติดโดยตรง จึงไม่เข้าเงื่อนไขยกเว้นความรับผิดชอบ ผู้รับประกันภัยจึงต้องร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ ๑ ผู้เอาประกันภัยด้วย

เจ้า...ฎีกาเด่น

ระยะเวลาบังคับคดี

รังสิชัย บรรณกิจวิจารณ์*
มนต์ชัย ชนินทรลีลา**

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๗๓๑/๒๕๕๘ (ประชุมใหญ่)

ธนาकर ศ. โดยบริษัทบริหารสินทรัพย์ ส.

ผู้เข้าสวมสิทธิเป็นคู่ความแทน โจทก์

นาย ช กับพวก จำเลย

ป.วิ.พ. มาตรา ๒๗๑

เมื่อศาลมีคำพิพากษาและคำพิพากษาก่อให้เกิดหนี้ตามคำพิพากษา ศาลจะต้องออกคำบังคับตามที่มีบัญญัติในป.วิ.พ. มาตรา ๒๗๒ คดีนี้ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาโดยขาดนัดให้จำเลยทั้งสองแพ้คดี ศาลชั้นต้นไม่อาจออกคำบังคับในวันมีคำพิพากษาได้ จึงเป็นหน้าที่ของเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาจะต้องยื่นคำแถลงต่อศาลชั้นต้นเพื่อขอให้ออกคำบังคับ โดยส่งคำบังคับไปยังภูมิลำเนาของลูกหนี้ตามคำพิพากษาและเมื่อครบกำหนดเวลาตามคำบังคับแล้วลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่ชำระหนี้ เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาย่อมมีสิทธิร้องขอให้บังคับคดี หากหนี้ตามคำพิพากษาเป็นหนี้เงิน เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาต้องยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่อศาลเพื่อให้ออกหมายบังคับคดี จากนั้นต้องดำเนินการให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทราบศาลได้ออกหมายบังคับคดีและแถลงให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับคดี เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาจะต้องดำเนินการทั้งหมดให้แล้วเสร็จภายในสิบปีนับแต่วันมีคำพิพากษาโดยอาศัยและตามคำบังคับที่ออกตามคำพิพากษานั้นตามที่ ป.วิ.พ. มาตรา ๒๗๑ บัญญัติระยะเวลาที่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาจะต้องปฏิบัติในการร้องขอให้บังคับคดีไว้ โดยหาได้บัญญัติให้ต้องเริ่มนับแต่วันมีคำพิพากษาถึงที่สุดไม่ ซึ่งสอดคล้องกับบทบัญญัติใน ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๓๑ วรรคหนึ่ง ที่ระบุให้คำพิพากษาผูกพันคู่ความนับตั้งแต่วันที่คำพิพากษาจนถึงวันที่คำพิพากษาถูกเปลี่ยนแปลงกลับหรือคดีเสีย ถ้าหากมี และแม้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาจะยื่นอุทธรณ์หรือฎีกา เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาก็มีสิทธิขอให้บังคับคดี เว้นแต่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาจะยื่นคำขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทุเลาการบังคับและได้รับอนุญาตจากศาล ในกรณีนี้ระยะเวลาบังคับคดีภายในสิบปีต้องเริ่มนับตั้งแต่วันที่คำพิพากษาของ

ศาลชั้นที่สุดในคดีนั้น

คดีนี้ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาโดยจำเลยขาดนัดเมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๔๓ ไม่มีคู่ความฝ่ายใดอุทธรณ์วันสุดท้ายที่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาจะต้องปฏิบัติให้ครบถ้วนในการขอให้บังคับคดีแก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษา คือ วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๓ ปรากฏว่า ผู้เข้าสวมสิทธิเพื่อยื่นคำแถลงขอให้ศาลชั้นต้นออกคำบังคับแก่จำเลยทั้งสองเมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๕ ล่วงพ้นระยะเวลาสิบปีนับแต่วันมีคำพิพากษาศาลชั้นต้น ซึ่งไม่อาจร้องขอให้บังคับคดีแก่จำเลยทั้งสองได้แล้ว จึงหาเหตุให้ศาลชั้นต้นต้องออกคำบังคับแก่จำเลยทั้งสองไม่เพราะระยะเวลาสิบปีในการร้องขอให้บังคับคดีตามคำพิพากษาจะต้องเริ่มนับแต่วันมีคำพิพากษาของศาลชั้นที่สุด มิใช่จะต้องเริ่มนับแต่คดีถึงที่สุด

(สมชาย จุลนิต์ - สรรพศักดิ์ เอี่ยมวรชัย - ชีระ กาญจนรัศมีโรจน์)

โจทก์ฟ้องคดีเพราะต้องการเป็นเจ้าของหนี้ตามคำพิพากษาแต่การเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น มีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๗๑ ตีกรอบกำหนดระยะเวลาในการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งไว้ว่า

“ถ้าคู่ความหรือบุคคลซึ่งเป็นฝ่ายแพ้คดี (ลูกหนี้ตามคำพิพากษา) มิได้ปฏิเสธตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลทั้งหมดหรือบางส่วน คู่ความหรือบุคคลซึ่งเป็นฝ่ายชนะ (เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา) ขอบที่จะร้องขอให้บังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นได้ภายในสิบปีนับแต่วันมีคำพิพากษาหรือคำสั่งโดยอาศัยและตามคำบังคับที่ออกตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น”

* ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ (น.บ.ท. ๓๘)

** ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอาญา (น.บ.ท. ๔๒)

บทบัญญัติข้างต้นเป็นกฎหมายเก่า ต่อมาปี ๒๕๖๐ มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๓๐) โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ณ วันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐ โดยผลของมาตรา ๒ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวบัญญัติว่า “พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป” ซึ่งครบหกสิบวันในวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๖๐ พระราชบัญญัติดังกล่าวจึงมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๖๐ มีการแก้ไขเลขมาตราที่กำหนดระยะเวลาการบังคับคดีจากมาตรา ๒๗๑ ไปเป็นมาตรา ๒๗๔ ของกฎหมายที่แก้ไขใหม่ แต่ระยะเวลายังคงเท่าเดิม คือ ภายในสิบปีนับแต่วันที่คำพิพากษาหรือคำสั่ง แต่ผู้เขียนขอที่จะไม่กล่าวถึงรายละเอียดของกฎหมายใหม่เพราะคำพิพากษาศาลฎีกาฉบับนี้ตัดสินตามกฎหมายเก่า

เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาต้องเร่งชวนข่วยให้มีการบังคับคดีเอาแก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาซึ่งเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาต้องดำเนินการตามขั้นตอนการบังคับคดีให้ครบถ้วนภายในระยะเวลา ๑๐ ปี นับแต่วันมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ดังนี้

- (๑) เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาต้องขอให้ศาลออกคำสั่ง
- (๒) เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาต้องร้องขอให้ศาลออกหมายบังคับคดี ในกรณีที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง
- (๓) เจ้าพนักงานบังคับคดีต้องทราบว่ามีกรออกหมายบังคับคดีแล้ว
- (๔) เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาต้องแถลงต่อเจ้าพนักงานบังคับคดี ขอให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา

ถ้าเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาเพียงแต่ขอให้ศาลออกคำสั่งหรือหมายบังคับคดีไว้เฉย ๆ จนพ้นกำหนดสิบปีโดยไม่จัดให้เจ้าพนักงานบังคับคดียึดทรัพย์สินของลูกหนี้ ถือว่าไม่ได้ร้องขอให้บังคับคดี ภายในสิบปีจึงหมดสิทธิบังคับคดี (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๖๐๘/๒๕๒๙, ๖๓๘๒/๒๕๓๑, ๔๗๔๘/ ๒๕๓๖, ๔๙๐๖/ ๒๕๔๙)

เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาให้ออกคำสั่ง ยังไม่ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการบังคับคดี (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๖๑๕/ ๒๕๓๔)

หากเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาไม่ได้ร้องขอให้บังคับคดีภายในกำหนดครบระยะเวลาสิบปี ย่อมหมดสิทธิบังคับคดีศาลย่อมมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้เองแม้ไม่มีฝ่ายใดยกขึ้นอ้าง (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๓๐๔/๒๕๓๘)

ดังนั้น เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาต้องปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ ทั้ง ๔ ข้อนี้ให้ครบถ้วน มิฉะนั้น เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา

หมดสิทธิบังคับคดี แม้ว่าจะชนะคดีมาแล้วก็ตาม

มีข้อสังเกตว่า กำหนดระยะเวลาบังคับคดีนี้ไม่ใช่อายุความตามกฎหมายสารบัญญัติ เมื่อศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้โจทก์ชนะคดีเป็นเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาแล้ว ย่อมก่อให้เกิดสิทธิขึ้นแก่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาตามมาตรา ๒๗๑ ดังนั้น การที่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษายึดทรัพย์ของลูกหนี้ตามคำพิพากษา จึงไม่ทำให้กำหนดเวลาการบังคับคดีสะดุดหยุดลงหรือขยายออกไปอีก (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๑๖/๒๕๔๓) นอกจากนี้ตามคำพิพากษาไม่อาจนำวันที่พ้นกำหนดเวลาบังคับคดีมาฟ้องจำเลยให้ล้มละลายได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๙๐๐/๒๕๔๓)

จำเลยทำหนังสือขอผ่อนชำระหนี้โดยโจทก์เมื่อล่วงเลยเวลาบังคับคดีแล้ว จึงไม่ใช้การสละประโยชน์แห่งอายุความประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๙๓/๒๔ จำเลยไม่ต้องรับผิดชอบตามหนังสือดังกล่าว (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๓๒๓/๒๕๔๒)

การที่ศาลฎีกาวินิจฉัยตัดสินคดีไปตามข้างต้นเพราะศาลฎีกามองว่ากำหนดระยะเวลาการบังคับคดีไม่ใช่อายุความ และมีผลให้ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ระยะเวลาตามมาตรา ๒๗๑ นี้ศาลมีอำนาจขยายหรือย่นอายุความตาม ป.วิ.พ.มาตรา ๒๓ ได้ หากเข้าหลักเกณฑ์ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๒๗๘/๒๕๒๖)

เมื่อเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาร้องขอบังคับคดีให้ครบถ้วนตามขั้นตอนการบังคับคดีภายในระยะเวลาสิบปีนับแต่วันที่คำพิพากษาหรือคำสั่งแล้วถือว่าเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาหรือผู้มีสิทธิบังคับคดีได้ร้องขอให้บังคับคดีตามมาตรา ๒๗๑ แล้ว ส่วนเจ้าพนักงานบังคับคดีจะบังคับคดีเมื่อใด แม้จะพ้นกำหนดสิบปีแล้วก็ตามก็ไม่ทำให้เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษามีสิทธิในการบังคับคดี (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๒๖๒/๒๕๔๒, ๑๖๕๔/ ๒๕๔๙)

สำหรับคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๗๓๑/๒๕๕๘ เป็นการตัดสินจากการประชุมใหญ่ของศาลฎีกาครั้งที่ ๑๒/๒๕๕๘ คดีมีปัญหาเกิดขึ้นจากเมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๔๓ เมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๔๓ ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยทั้งสองร่วมกันชำระเงินพร้อมดอกเบี้ยแก่โจทก์ ไม่ชำระให้ยึดทรัพย์จำนองขายทอดตลาดชำระหนี้แก่โจทก์ หากไม่พอให้ยึดทรัพย์สินอื่นขายทอดตลาดชำระหนี้จนครบ จำเลยทั้งสองไม่ชำระ ครั้นวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๕ บริษัทบริหารสินทรัพย์ ส. ผู้เข้าสวมสิทธิเป็นเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาแทนโจทก์ยื่นคำแถลงขอให้ศาลชั้นต้นออกคำสั่งบังคับแก่จำเลยทั้งสอง ศาลชั้นต้นมีคำสั่งยกคำแถลง ผู้เข้าสวมสิทธิอุทธรณ์เฉพาะปัญหาข้อกฎหมายโดยตรงต่อศาลฎีกา โดยได้รับอนุญาตจากศาลชั้นต้นตาม

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๓ ทวิ

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า “มีปัญหาต้องวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้เข้าสวมสิทธิว่า ศาลชั้นต้นต้องออกคำสั่งบังคับจำเลยทั้งสองตามคำแถลงของผู้เข้าสวมสิทธิหรือไม่ ศาลฎีกาโดยมติที่ประชุมใหญ่เห็นว่า ในคดีแพ่งนั้น เมื่อศาลมีคำพิพากษาและคำพิพากษาก่อให้เกิดหนี้ตามคำพิพากษา ศาลจะต้องออกคำสั่งบังคับซึ่งก็คือคำสั่งแก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาให้ปฏิบัติตามคำพิพากษา กำหนดวิธีที่จะปฏิบัติระยะเวลาและเงื่อนไขอื่น ๆ ตามที่จำเป็นกับกำหนดวิธีบังคับตามที่บัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๗๒ โดยหากคู่ความฝ่ายที่ตกเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษาอยู่ในศาลในเวลาศาลได้มีคำพิพากษา ศาลมีอำนาจออกคำสั่งและให้คู่ความฝ่ายลูกหนี้ตามคำพิพากษาลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ ปรากฏว่า คดีนี้ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาโดยขาดนัดให้จำเลยทั้งสองแพ้คดี ศาลชั้นต้นไม่อาจออกคำสั่งในวันมีคำพิพากษาได้ จึงเป็นหน้าที่ของคู่ความฝ่ายเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาจะต้องยื่นคำแถลงต่อศาลชั้นต้นเพื่อขอให้ออกคำสั่งอันเป็นขั้นตอนตามกฎหมายก่อนที่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาจะมีสิทธิร้องขอให้บังคับคดี โดยส่งคำสั่งไปให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษายังภูมิลำเนาของลูกหนี้ตามคำพิพากษาและเมื่อมีการดำเนินกระบวนการพิจารณาครบกำหนดเวลาตามคำสั่งแล้ว หากลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่ชำระหนี้ เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาย่อมมีสิทธิร้องขอให้บังคับคดี หากหนี้ตามคำพิพากษาเป็นหนี้เงิน เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาต้องยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่อศาลเพื่อให้ออกหมายบังคับคดี จากนั้นต้องดำเนินการให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทราบศาลได้ออกหมายบังคับคดีและแถลงให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับคดียึดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา ตลอดทั้งอายัดทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องของลูกหนี้ตามคำพิพากษาซึ่งมีสิทธิได้รับจากบุคคลภายนอก ซึ่งเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาจะต้องดำเนินการทั้งหมดให้แล้วเสร็จภายในสิบปีนับแต่วันมีคำพิพากษาโดยอาศัยและตามคำสั่งที่ออกตามคำพิพากษานั้น ตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๗๑ บัญญัติระยะเวลาที่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาจะต้องปฏิบัติในการร้องขอให้บังคับคดีไว้ จะเห็นได้ว่า หากได้บัญญัติให้ต้องเริ่มนับแต่วันมีคำพิพากษาถึงที่สุดไม่ซึ่งสอดคล้องรองรับกับบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๓๑ วรรคหนึ่ง ที่ระบุให้คำพิพากษาผูกพันคู่ความในกระบวนการพิจารณาของศาลที่พิพากษานั้นตั้งแต่วันที่พิพากษาจนถึงวันที่คำพิพากษาถูกเปลี่ยนแปลง แก้ไขกลับหรือดลเสียถ้าหากมี และแม้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาจะยื่น

อุทธรณ์หรือฎีกาคัดค้านคำพิพากษาของศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์ แล้วแต่กรณี เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาก็มีสิทธิขอให้บังคับคดี เว้นแต่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาจะยื่นคำขอให้ศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา แล้วแต่กรณี มีคำสั่งให้ทุเลาการบังคับและได้รับอนุญาตจากศาล ในกรณีนี้ระยะเวลาบังคับคดีภายในสิบปีต้องเริ่มนับแต่วันมีคำพิพากษาของศาลชั้นต้นในคดีนั้นตามนัยคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๑๕๐/๒๕๓๘ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร โจทก์ นางสาวมาลัย กับพวก จำเลย ข้อกฎหมายนี้เป็นเหตุผลชี้ชัดว่า คดีนี้ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาโดยจำเลยขาดนัดเมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๔๓ ไม่มีคู่ความฝ่ายใดอุทธรณ์ วันสุดท้ายที่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาจะต้องปฏิบัติให้ครบถ้วนในการขอให้บังคับคดีแก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษา คือ วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๓ ปรากฏว่าผู้เข้าสวมสิทธิเพียงยื่นคำแถลงขอให้ศาลชั้นต้นออกคำสั่งบังคับจำเลยทั้งสองเมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๕ ล่วงพ้นระยะเวลาสิบปีนับแต่วันมีคำพิพากษาศาลชั้นต้น ซึ่งไม่อาจร้องขอให้บังคับคดีแก่จำเลยทั้งสองได้แล้ว จึงหาเหตุให้ศาลชั้นต้นต้องออกคำสั่งบังคับจำเลยทั้งสองตามคำแถลงของผู้เข้าสวมสิทธิไม่ อุทธรณ์ของผู้เข้าสวมสิทธิที่อ้างว่า คดีนี้ศาลพิพากษาโดยจำเลยทั้งสองขาดนัด จำเลยทั้งสองมิได้ยื่นคำขอให้พิจารณาคดีใหม่และผู้เข้าสวมสิทธิเพียงยื่นคำแถลงขอให้ศาลชั้นต้นออกคำสั่งบังคับ คดีจึงยังไม่ถึงที่สุดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๐๘ จัดว่าวรรคหนึ่ง (เดิม) ประกอบมาตรา ๑๔๗ วรรคสอง นั้น ไม่เป็นเหตุให้ระยะเวลาในการร้องขอให้บังคับคดีตามที่มาตรา ๒๗๑ บัญญัติไว้เปลี่ยนแปลงไป เพราะระยะเวลาสิบปีในการร้องขอให้บังคับคดีตามคำพิพากษา มิใช่จะต้องเริ่มนับแต่คดีถึงที่สุดตั้งวินิจฉัยมาแล้วข้างต้น ที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งยกคำแถลงของผู้เข้าสวมสิทธิมานั้น ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกา อุทธรณ์ของผู้เข้าสวมสิทธิฟังไม่ขึ้น

พิพากษายืน จำเลยทั้งสองไม่ได้แก้อุทธรณ์ จึงไม่กำหนดค่าทนายความชั้นฎีกาให้”

จะเห็นได้ว่าศาลฎีกาวินิจฉัยตามหลักเกณฑ์ที่มีแนวคำพิพากษาศาลฎีกาวินิจฉัยไว้ก่อนหน้าโดยศาลฎีกาวินิจฉัยชี้ชัดไปด้วว่า ป.วิ.พ. มาตรา ๒๗๑ ไม่ได้บัญญัติให้เริ่มนับระยะเวลาสิบปีนับแต่วันที่มีคำพิพากษาถึงที่สุด แต่ให้เริ่มนับตั้งแต่วันมีคำพิพากษาของศาลชั้นต้นในคดีซึ่งในคดีนี้ คือ วันที่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาโดยจำเลยทั้งสองขาดนัดเมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๔๓ โดยไม่มีคู่ความฝ่ายใดอุทธรณ์ ดังนั้น วันสุดท้ายที่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาจะต้องปฏิบัติให้ครบถ้วนในการขอให้บังคับคดีแก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษา คือ วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๓ นั้นเอง

ภาษาอังกฤษ สำหรับนักกฎหมาย

ข้อสอบในการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการ ในตำแหน่งอัยการผู้ช่วย พ.ศ. ๒๕๕๔ วิชาภาษาอังกฤษ วันอาทิตย์ที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๐

คำถาม ๒ ข้อรวม ๑๐ คะแนนเวลาตอบ ๑ ชั่วโมง (๑๗.๒๐ - ๑๘.๒๐ นาฬิกา)

ข้อ ๙ จงแปลเป็นภาษาไทย

A credible and fair justice system is a critical element of a fair and just society. Significant resources are invested in justice systems, but there is surprisingly little information about their performance and whether they meet their goals. Justice indicators are useful tools to evaluate performance, draw attention to issues, establish benchmarks, monitor progress, and assess the impacts of interventions or reforms. Indicators, together with other monitoring and evaluation mechanisms, are essential to making justice institutions more transparent and accountable. They are also necessary for providing valuable feedback to policy makers and reformers.

รศคำตอบข้อ ๙

ระบบความยุติธรรมที่เป็นธรรมและน่าเชื่อถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งของสังคมที่เป็นธรรมและยึดถือความถูกต้อง แม้จะได้มีการลงทุนด้านทรัพยากรจำนวนมากในระบบความยุติธรรมแต่ก็เป็นที่น่าแปลกกว่ามีข้อมูลน้อยมากเกี่ยวกับผลการดำเนินการและการบรรลุเป้าหมายของระบบความยุติธรรมนั้น ตัวชี้วัดความยุติธรรมเป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์ที่จะใช้เพื่อประเมินผลการดำเนินการของระบบ เพื่อดึงความสนใจมาสู่ประเด็นปัญหา เพื่อกำหนดเกณฑ์มาตรฐานเพื่อสังเกตติดตามการพัฒนาความก้าวหน้า และเพื่อประเมินผลอันเกิดขึ้นจากการเข้าดำเนินการมาตรการเพื่อพัฒนาหรือการปฏิรูปตัวชี้วัดและเครื่องมือสังเกตติดตามและประเมินผลในรูปแบบอื่น ๆ นี้ มีความสำคัญอย่างยิ่งในการทำให้หน่วยงานด้านความยุติธรรมมีความโปร่งใสและความรับผิดชอบมากขึ้น และยังมีคามจำเป็นต่อการจัดหาหรือนำเสนอข้อเสนอแนะที่มีคุณค่าหรือมีประโยชน์ให้แก่ผู้มีหน้าที่กำหนดหรือปฏิรูปในระดับนโยบาย

ข้อ ๑๐ จงแปลเป็นภาษาอังกฤษ

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นหลักปรัชญาที่ตั้งอยู่บนหลักการพื้นฐานของวัฒนธรรมไทย เป็นปรัชญาที่ชี้ให้เห็นถึงแนวทางการปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ และมีส่วนสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและการบริหารประเทศ หลักปรัชญาดังกล่าวเน้นย้ำถึงวิธีการพัฒนาซึ่งมุ่งเน้นการกระจายรายได้เพื่อสร้างรากฐานเศรษฐกิจโดยรวมและความมั่นคงของประเทศก่อนที่จะไปสู่ระดับการพัฒนาที่สูงขึ้น ในระดับบุคคลหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถน้อมนำมาใช้โดยประชาชนทุกคนรวมทั้งพนักงานอัยการได้อย่างง่ายโดยการยึดมั่นในทางสายกลางเป็นแนวทางการดำรงชีวิต กล่าวคือพนักงานอัยการทุกคนควรยึดมั่นในแนวทางสายกลาง ตระหนักถึงคุณธรรมและความซื่อสัตย์สุจริตในการปฏิบัติหน้าที่และในชีวิตประจำวัน

รศคำตอบข้อ ๑๐

“Sufficiency Economy is a philosophy based on the basic principles of Thai culture. It is the philosophy that points to the practical guidelines of people at all levels, and has important roles in the economic development and the management of the country. Such philosophy emphasizes on the method of development that stresses the distribution of income to build the overall economic foundation and stability of the country before going on to a higher level of development. On a personal level, the philosophy of sufficiency economy can be adopted by all people. Including public prosecutors, simply by adhering to the middle path as life guidance. That is all public prosecutor should adhere to the middle path, moral awareness and honesty in the performance of duties and in their daily life.

หมายเหตุท้ายคดีปกครอง

เรื่อง การอุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับสรุปพยานหลักฐาน และความเห็นของพนักงานอัยการ

รวินท์ ชัยกวีตรักดิ์*

คำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผย
ข้อมูลข่าวสาร สาขาสังคม การบริหารราชการ
แผ่นดิน และการบังคับใช้กฎหมาย ที่ สค. ๒๗๒/๒๕๕๙

“ข้อเท็จจริงที่พนักงานอัยการสรุปจากพยาน
หลักฐาน และสรุปคำให้การของพยานในคดีเป็นข้อ
เท็จจริงที่สรุปจากสำนวนคดีอาญา ไม่ใช่ความเห็นหรือ
คำแนะนำภายในหน่วยงานของรัฐ ส่วนความเห็นและ
คำสั่งคดีของอัยการจังหวัดที่เป็นความเห็นและคำสั่ง
ซึ่งถึงที่สุดนั้นก็ไม่ใช่ความเห็นหรือคำแนะนำภายใน
หน่วยงานของรัฐเช่นกัน ข้อมูลข่าวสารดังกล่าวจึงไม่
เข้าข้อยกเว้นที่ไม่ต้องเปิดเผยตามมาตรา ๑๕ (ก) แห่ง
พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

สำหรับความเห็นในการสั่งคดีของพนักงาน
อัยการเจ้าของสำนวนนั้น เป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ
การเสนอความเห็นในเบื้องต้น เพื่อประกอบการ
พิจารณาสั่งคดีของอัยการจังหวัดซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา
จึงเป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความเห็นหรือคำแนะนำ
ภายในหน่วยงานของรัฐที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเปิดเผย
ตามมาตรา ๑๕ (ก) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูล
ข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐”

ข้อมูลข่าวสารของราชการ หมายความว่า ข้อมูล
ข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของ
หน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะ เป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ
การดำเนินงานของรัฐหรือข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ
เอกชน ตามนิยามในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติ
ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐^๑

หน่วยงานของรัฐ หมายความว่า ราชการส่วน
กลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น
รัฐวิสาหกิจ ส่วนราชการสังกัดรัฐสภา ศาลเฉพาะใน
ส่วนที่ไม่เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดี องค์กร
ควบคุมการประกอบวิชาชีพ หน่วยงานอิสระของรัฐ

และหน่วยงานอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ตาม
นิยามในมาตรา ๔

โดยข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐ
ต้องเปิดเผย ได้แก่

๑. ข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของ
รัฐต้องลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา ตามมาตรา ๗
๒. ข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของ
รัฐต้องจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ ตามมาตรา ๙
๓. ข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของ
รัฐต้องจัดทำให้เมื่อประชาชนมีคำขอ ตามมาตรา ๑๑
๔. เอกสารประวัติศาสตร์ ตามมาตรา ๒๖

ข้อเท็จจริงตามคำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัย
การเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร สาขาสังคม การบริหาร
ราชการแผ่นดิน และการบังคับใช้กฎหมาย ที่ สค.
๒๗๒/๒๕๕๙ นี้ ได้ความว่า ผู้เสียหายในคดีความผิด
ฐานลักทรัพย์ของนายจ้าง ได้มีหนังสือถึงสำนักงาน
อัยการจังหวัด ช. ขอสำเนาเอกสารสรุปพยานหลักฐาน
พร้อมความเห็นของพนักงานอัยการในการสั่งคดีซึ่งมี
คำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องผู้ต้องหาในคดีของผู้เสียหาย
อันเป็นการขอข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๑๑

โดยข้อมูลข่าวสารของราชการที่ผู้เสียหายได้ยื่น
คำขอต่อสำนักงานอัยการจังหวัด ช. นั้น แยกพิจารณาได้
ดังนี้

- (๑.) ข้อเท็จจริงที่พนักงานอัยการสรุปจาก
พยานหลักฐาน
- (๒.) สรุปคำให้การของพยานในคดี
- (๓.) ความเห็นและคำสั่งคดีของอัยการจังหวัด
- (๔.) ความเห็นในการสั่งคดีของพนักงานอัยการ
เจ้าของสำนวน

มีประเด็นให้ต้องพิจารณาว่า สำนักงานอัยการ
จังหวัด ช. ต้องจัดข้อมูลดังกล่าวให้แก่ผู้เสียหายหรือไม่

* ผู้ช่วยเลขานุการอัยการสูงสุด, อัยการประจำสำนักงานอัยการสูงสุด
นิติศาสตร์บัณฑิต ม.ธรรมศาสตร์, นิติศาสตรมหาบัณฑิต ม.ธรรมศาสตร์, เนติบัณฑิตไทย, บัณฑิตทางกฎหมายปกครอง, ประกาศนียบัตรผ่านการ
การอบรมวิชาชีพ

^๑ ต่อไปนี้หากผู้เขียนระบุเลขมาตราโดยไม่ได้ระบุชื่อกฎหมายให้หมายถึงเลขมาตราในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

เห็นว่า ข้อมูลข่าวสารทั้งสี่ข้อข้างต้นที่ผู้เสียหาย ได้ยื่นคำขอต่อสำนักงานอัยการจังหวัด ช. ล้วนเป็น ข้อมูลข่าวสารของราชการตามนิยามในมาตรา ๔ เนื่องจากเป็นข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครอง หรือควบคุมดูแลของสำนักงานอัยการจังหวัด ช. อัน เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานอัยการสูงสุดซึ่งเป็น หน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๔ ประเภทหน่วยงาน **อิสระของรัฐ** เนื่องจากตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๘ บัญญัติให้องค์กรอัยการ**มีความเป็นอิสระ**ในการบริหาร งานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น โดย สำนักงานอัยการสูงสุดนั้นเป็นหน่วยธุรการขององค์กร อัยการ ตามพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงาน อัยการ พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๗

มาตรา ๑๑ บัญญัติว่า “นอกจากข้อมูลข่าวสาร ของราชการที่ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาแล้วหรือที่ จัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้แล้วหรือที่มีการจัดให้ ประชาชนได้ค้นคว้าตามมาตรา ๒๖ แล้ว ถ้าบุคคลใด ขอข้อมูลข่าวสารอื่นใดของราชการและคำขอของผู้นั้น ระบุข้อมูลข่าวสารที่ต้องการในลักษณะที่อาจเข้าใจได้ ตามควร ให้หน่วยงานของรัฐผู้รับผิดชอบจัดหาข้อมูล ข่าวสารนั้นให้แก่ผู้ขอภายในเวลาอันสมควร เว้นแต่ ผู้นั้นขอจำนวนมากหรือบ่อยครั้งโดยไม่มีเหตุผล อันสมควร

ข้อมูลข่าวสารของราชการใดมีสภาพที่อาจบุบ สลายง่าย หน่วยงานของรัฐจะขอขยายเวลาในการ จัดหาให้หรือจะจัดทำสำเนาให้ในสภาพอย่างหนึ่งอย่าง ใดเพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่ข้อมูลข่าวสารนั้นก็

ข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐ จัดหาให้ตามวรรคหนึ่งต้องเป็นข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่ แล้วในสภาพที่พร้อมจะให้ได้ มิใช่เป็นการต้องไปจัดทำ วิเคราะห์ จำแนก รวบรวม หรือจัดให้มีขึ้นใหม่ เว้นแต่ เป็นการแปรสภาพเป็นเอกสารจากข้อมูลข่าวสารที่ บันทึกไว้ในระบบการบันทึกภาพหรือเสียง ระบบ คอมพิวเตอร์ หรือระบบอื่นใด ทั้งนี้ ตามที่คณะ กรรมการกำหนด แต่ถ้าหน่วยงานของรัฐเห็นว่ากรณี ที่ ขอนั้นมิใช่การแสวงหาผลประโยชน์ทางการค้า และเป็น เรื่องที่จำเป็นเพื่อปกป้องสิทธิเสรีภาพสำหรับผู้นั้นหรือ เป็นเรื่องที่จะเป็นประโยชน์แก่สาธารณะ หน่วยงานของ รัฐจะจัดหาข้อมูลข่าวสารนั้นให้ก็ได้

บทบัญญัติวรรคสามไม่เป็นการห้ามหน่วยงาน ของรัฐที่จะจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการใดขึ้นใหม่ ให้แก่ผู้ร้องขอหากเป็นการสอดคล้องด้วยอำนาจหน้าที่ ตามปกติของหน่วยงานของรัฐนั้นอยู่แล้ว

ให้นำความในมาตรา ๙ วรรคสอง วรรคสาม และ วรรคสี่ มาใช้บังคับแก่การจัดหาข้อมูลข่าวสารให้ตาม มาตรานี้ โดยอนุโลม”

โดยหลักแล้วหน่วยงานของรัฐต้องเปิดเผย ข้อมูลข่าวสารของราชการให้กับผู้ขอ อย่างไรก็ตาม มีข้อยกเว้นที่ไม่จำเป็นต้องให้หรือเปิดเผยข้อมูล ดังนี้

๑.) ข้อมูลข่าวสารของราชการที่เปิดเผยมิได้โดย **เด็ดขาด** ได้แก่ ข้อมูลข่าวสารของราชการที่อาจก่อให้เกิด ความเสียหายต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ตาม มาตรา ๑๔

๒.) ข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของ รัฐมี**ดุลพินิจ**ที่จะเปิดเผยหรือไม่ก็ได้ ได้แก่

๒.๑) ผู้ขอได้ขอข้อมูลข่าวสารของราชการ จำนวนมากหรือบ่อยครั้งโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ตาม มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง

๒.๒) การเปิดเผยจะก่อให้เกิดความเสียหาย ต่อความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่าง ประเทศ หรือความมั่นคงในทางเศรษฐกิจหรือการคลัง ของประเทศ ตามมาตรา ๑๕ (๑)

๒.๓) การเปิดเผยจะทำให้การ**บังคับใช้ กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ**หรือไม่อาจสำเร็จตาม **วัตถุประสงค์**ได้ ไม่ว่าจะเกี่ยวกับการ**ป้องกัน** การปราบปราม การทดสอบ การตรวจสอบ หรือการรู้แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารหรือไม่ก็ตาม ตามมาตรา ๑๕ (๒)

๒.๔) **ความเห็นหรือคำแนะนำภายใน หน่วยงานของรัฐ**ในการดำเนินการเรื่องหนึ่งเรื่องใด แต่ ทั้งนี้ไม่รวมถึงรายงานทางวิชาการ รายงานข้อเท็จจริง หรือข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการ**ทำความเข้าใจ**หรือคำ แนะนำภายในดังกล่าว ตามมาตรา ๑๕ (๓)

๒.๕) การเปิดเผยจะก่อให้เกิดอันตรายต่อ ชีวิตหรือความปลอดภัยของบุคคลหนึ่งบุคคลใด ตาม มาตรา ๑๕ (๔)

๒.๖) รายงานการแพทย์หรือข้อมูลข่าวสาร ส่วนบุคคลซึ่งการเปิดเผยจะเป็นการ**รุกรานสิทธิ**ส่วน บุคคลโดยไม่สมควร ตามมาตรา ๑๕ (๕)

๒.๗) ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีกฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผย หรือข้อมูลข่าวสารที่มีผู้ให้มาโดยไม่ประสงค์ให้ทางราชการนำไปเปิดเผยต่อผู้อื่น ตามมาตรา ๑๕ (๖)

๒.๘) กรณีอื่นตามที่กำหนดในราชกฤษฎีกา ตามมาตรา ๑๕ (๗) ซึ่งปัจจุบันนี้ยังไม่มีกระทรวงพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว

ทั้งนี้ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารฯ ได้มีคำวินิจฉัยว่า **ข้อเท็จจริงที่พนักงานอัยการสรุปจากพยานหลักฐาน และสรุปคำให้การของพยานในคดี** เป็นข้อเท็จจริงที่สรุปจากสำนวนคดีอาญา ไม่ใช่ความเห็นหรือคำแนะนำภายในหน่วยงานของรัฐ ส่วนความเห็นและคำสั่งคดีของอัยการจังหวัดที่เป็นความเห็นและคำสั่งซึ่งถึงที่สุดนั้นก็ไม่ใช่ความเห็นหรือคำแนะนำภายในหน่วยงานของรัฐเช่นกัน ข้อมูลข่าวสารของราชการดังกล่าวจึงไม่เข้าข้อยกเว้นที่ไม่ต้องเปิดเผยตามมาตรา ๑๕ (๓) ส่วนความเห็นในการสั่งคดีของพนักงานอัยการเจ้าของสำนวนนั้น เป็นข้อมูลข่าวสารของราชการเกี่ยวกับการเสนอความเห็นในเบื้องต้น เพื่อประกอบการพิจารณาสั่งคดีของอัยการจังหวัดซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา จึงเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการเกี่ยวกับความเห็นหรือคำแนะนำภายในหน่วยงานของรัฐที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเปิดเผยตามมาตรา ๑๕ (๓)

อนึ่ง เหตุที่คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารฯ ไม่ได้นำข้อยกเว้นตามมาตรา ๑๕ (๒) ว่า “การเปิดเผยจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพหรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ ไม่ว่าจะเกี่ยวกับการฟ้องคดี การป้องกัน การปราบปราม การทดสอบ การตรวจสอบ หรือการรู้แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารหรือไม่ก็ตาม” มาบังคับกับคำขอหรืออุทธรณ์ของผู้เสียหายนั้น ผู้เขียนเห็นว่าเนื่องจากคดีนี้พนักงานอัยการได้มีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีผู้ต้องหาแล้ว

นอกจากนั้น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๖ วรรคสอง ยังได้บัญญัติว่า “เมื่อพนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องแล้ว ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา หรือผู้มีส่วนได้เสียมีสิทธิร้องขอต่อพนักงานอัยการเพื่อขอทราบสรุปพยานหลักฐาน

พร้อมความเห็นของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการในการสั่งคดี ทั้งนี้ ภายในกำหนดอายุความฟ้องร้อง” ซึ่งเห็นได้ว่าผลของคำวินิจฉัยนี้สอดคล้องกับบทบัญญัติมาตราข้างต้นนี้

อย่างไรก็ตาม หากคดีอาญาตามคำวินิจฉัยนี้ยังอยู่ในระหว่างการพิจารณาสำนวนของพนักงานอัยการหรืออยู่ระหว่างการพิจารณาในชั้นศาล ผู้เขียนเห็นว่า สำนักงานอัยการจังหวัด ช. สามารถปฏิเสธคำขอของผู้เสียหาย เนื่องจากเป็นกรณีที่เข้าข้อยกเว้นตามมาตรา ๑๕ (๒), (๓) รวมทั้งไม่เข้าหลักเกณฑ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๖ วรรคสอง อีกด้วย

อนึ่ง ในคดีอาญานับแต่เวลาที่ยื่นฟ้องแล้ว จำเลย ทนายความของจำเลย และผู้เสียหาย มีสิทธิเกี่ยวกับเอกสารเช่นใดบ้างต้องพิจารณาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘ ประกอบด้วย ดังนี้

๑.) สิทธิของจำเลยและทนายความของจำเลย (นับแต่เวลาที่ยื่นฟ้องแล้ว) ได้แก่

๑.๑) ตรวจสอบสิ่งที่ยื่นเป็นพยานหลักฐาน และคัดสำเนาหรือถ่ายรูปสิ่งนั้น ๆ

๑.๒) ตรวจสอบสำนวนการไต่สวนมูลฟ้องหรือพิจารณาของศาล และคัดสำเนาหรือขอรับสำเนาที่รับรองว่าถูกต้องโดยเสียค่าธรรมเนียม เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมนั้น

๑.๓) ตรวจสอบหรือคัดสำเนาคำให้การของตนในชั้นสอบสวนหรือเอกสารประกอบคำให้การของตน

๒.) สิทธิของผู้เสียหาย (เมื่อพนักงานอัยการได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลแล้ว) ได้แก่ ตรวจสอบหรือคัดสำเนาคำให้การของตนในชั้นสอบสวนหรือเอกสารประกอบคำให้การของตน

เพราะฉะนั้น หากเป็นกรณีที่จำเลย ทนายความของจำเลย และผู้เสียหาย มีสิทธิตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘ ข้างต้นแล้ว ผู้เขียนเห็นว่าหน่วยงานของรัฐ^๒ หรือสำนักงานอัยการสูงสุด จะปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการโดยอ้างเหตุผลตามมาตรา ๑๕ (๒) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ไม่ได้

^๒ ข้อสังเกต คำว่า “หน่วยงานของรัฐ” กรณีในส่วนที่เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดีนั้น ไม่รวมถึงศาลด้วย ตามนิยามในมาตรา ๔ ดังนั้น ในคดีอาญาหากคู่ความจะขอเอกสารใดจากศาลจึงต้องพิจารณาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ไม่ใช่พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

ข้อสอบพร้อมรศคำตอบในการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการ

ในตำแหน่งอัยการผู้ช่วย พ.ศ. ๒๕๕๙

วิชากฎหมายพยานหลักฐาน กฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายปกครอง กฎหมายองค์การอัยการและ
พนักงานอัยการ กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว
หรือกฎหมายวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค กฎหมายล้มละลาย หรือกฎหมายภาษีอากร
หรือกฎหมายแรงงาน กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา หรือกฎหมายการค้าระหว่างประเทศ

วันอาทิตย์ที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๐

คำถาม ๘ ข้อรวม ๘๐ คะแนนเวลาตอบ ๓ ชั่วโมง ๒๐ นาที (๑๔.๐๐ - ๑๗.๒๐ นาฬิกา)
ให้ยกเหตุผลประกอบคำตอบด้วย

ต่อจากฉบับที่แล้ว

ข้อ ๓ นายขาว พนักงานอัยการได้รับการแต่งตั้งให้เป็นกรรมการในรัฐวิสาหกิจ ก. เป็นที่ปรึกษากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และเป็นอนุญาโตตุลาการฝ่ายรัฐวิสาหกิจ ข. ในคดีพิพาทระหว่างรัฐวิสาหกิจ ข. กับเอกชน ซึ่งคดีดังกล่าวมีพนักงานอัยการเป็นผู้รับมอบอำนาจให้ดำเนินคดีแทนรัฐวิสาหกิจ ข. ต่อมาเมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๐ และโดยที่ยังมิได้มีการเสนอกฎหมายที่กำหนดมาตรการป้องกันมิให้พนักงานอัยการกระทำการหรือดำรงตำแหน่งใดอันอาจมีผลให้การสังคดีหรือการปฏิบัติหน้าที่ไม่เป็นไปโดยเที่ยงธรรมและปราศจากอคติทั้งปวง หรืออาจทำให้มีการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ซึ่งการเสนอปรับปรุงหรือแก้ไขกฎหมายต้องกระทำภายในระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญ

ให้วินิจฉัยว่านายขาวต้องห้ามมิให้เป็นกรรมการในรัฐวิสาหกิจ ก. เป็นที่ปรึกษากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และเป็นอนุญาโตตุลาการฝ่ายรัฐวิสาหกิจ ข. หรือไม่

รศคำตอบ

การที่นายขาว พนักงานอัยการได้รับการแต่งตั้งให้เป็นกรรมการในรัฐวิสาหกิจ ก. เป็นที่ปรึกษากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และเป็นอนุญาโตตุลาการฝ่ายรัฐวิสาหกิจ ข. และต่อมารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้ประกาศใช้โดยที่ยังมิได้มีการเสนอกฎหมายที่กำหนดมาตรการป้องกันมิให้พนักงานอัยการกระทำการหรือดำรงตำแหน่งใด อันอาจมีผลให้การสังคดีหรือการปฏิบัติหน้าที่ไม่เป็นไปโดยเที่ยงธรรมและปราศจากอคติทั้งปวง หรืออาจทำให้มีการ

ขัดกันแห่งผลประโยชน์นั้น โดยที่บทเฉพาะกาลตามมาตรา ๒๗๗ วรรคสาม ได้วางหลักไว้ว่าในระหว่างที่ยังไม่มีการปรับปรุงหรือแก้ไขกฎหมายเพื่อกำหนดมาตรการป้องกันมิให้พนักงานอัยการกระทำการหรือดำรงตำแหน่งใด อันอาจมีผลให้การสังคดีหรือการปฏิบัติหน้าที่ไม่เป็นไปโดยรวดเร็วเที่ยงธรรมและปราศจากอคติทั้งปวง หรืออาจทำให้มีการขัดกันแห่งผลประโยชน์ตามบทบัญญัติของมาตรา ๒๔๘ วรรคสี่ ห้ามมิให้พนักงานอัยการดำรงตำแหน่งกรรมการในรัฐวิสาหกิจหรือกิจการอื่นของรัฐในทำนองเดียวกัน หรือดำรงตำแหน่งใดในห้างหุ้นส่วนบริษัท หรือกิจการอื่นใดที่มีวัตถุประสงค์มุ่งหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน หรือเป็นที่ปรึกษาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งอื่นใดในลักษณะเดียวกัน ดังนั้น การดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการในรัฐวิสาหกิจ ก. ของนายขาวจึงต้องห้ามตามมาตรา ๒๗๗ วรรคสาม

ส่วนการเป็นที่ปรึกษากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาตินั้นเมื่อกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งอื่นใดในลักษณะเดียวกัน นายขาวจึงไม่ต้องห้ามมิให้เป็นที่ปรึกษากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๗๗ วรรคสาม และการได้รับแต่งตั้งเป็นอนุญาโตตุลาการนั้น บทบัญญัติของมาตรา ๒๗๗ วรรคสาม มิได้ห้ามไว้ นายขาวจึงไม่ต้องห้ามให้เป็นอนุญาโตตุลาการฝ่ายรัฐวิสาหกิจ ข. อีกทั้งการดำรงตำแหน่งที่ปรึกษากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติและการเป็นอนุญาโตตุลาการดังกล่าวไม่มีผลทำให้พนักงานอัยการขาดคุณสมบัติในการพิจารณาสังคดีและการปฏิบัติหน้าที่ไม่เป็นไปโดยรวดเร็วเที่ยงธรรม

และปราศจากอคติทั้งปวงตามมาตรา ๒๔๘ วรรคสอง แต่อย่างใด

ข้อ ๔ สภาการศึกษา น. เป็นหน่วยงานทางปกครอง มีคณะกรรมการบริหารงานเป็นอิสระ ร้อยตำรวจโทเจริญ ยี่โนโบสมัครเข้าเป็นสมาชิกวิสามัญแห่งสภาการศึกษา น. เพื่อนำไปใช้เป็นคุณสมบัติในการประกอบวิชาชีพ ต่อมา เลขาธิการสภาการศึกษา น. มีหนังสือลงวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๖ แจ้งผลการพิจารณาของคณะกรรมการสภาการศึกษา น. ให้ร้อยตำรวจโทเจริญทราบ ว่า คณะกรรมการสภาการศึกษา น. ได้ประชุมและพิจารณาแล้ว มีมติเป็นเอกฉันท์ไม่รับร้อยตำรวจโทเจริญเป็นสมาชิกวิสามัญ เนื่องจากร้อยตำรวจโทเจริญเคยถูกตั้งกรรมการสอบสวนเรื่องมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือผู้ต้องหา ถือว่ามีพฤติการณ์มีมลทินมัวหมอง และถูกหน่วยงานต้นสังกัดมีคำสั่งให้ออกจากราชการ ซึ่งศาลปกครองสูงสุดพิพากษาในเวลาต่อมาว่า คำสั่งให้ออกจากราชการดังกล่าวเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว โดยในตอนท้ายของหนังสือฉบับดังกล่าวระบุว่า “ร้อยตำรวจโทเจริญมีสิทธิตามมาตรา ๔๖ มาตรา ๔๗ และมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ สามารถโต้แย้งมติของคณะกรรมการสภาการศึกษา น. โดยยื่นฟ้องต่อศาลปกครองได้” ร้อยตำรวจโทเจริญเห็นว่าตนไม่ได้มีส่วนรู้เห็นหรือกระทำความผิดเพื่อช่วยเหลือผู้ต้องหา การมีมลทินมัวหมองเป็นคนละเรื่องกับการพิจารณารับเป็นสมาชิกวิสามัญ ในวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๗ ร้อยตำรวจโทเจริญจึงยื่นฟ้องเลขาธิการสภาการศึกษา น. และคณะกรรมการสภาการศึกษา น. ต่อศาลปกครองขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองรับผู้ฟ้องคดีเป็นสมาชิกวิสามัญแห่งสภาการศึกษา น.

ให้วินิจฉัยว่า ศาลปกครองจะรับคำฟ้องของร้อยตำรวจโทเจริญไว้พิจารณาได้หรือไม่

ธงคำตอบ

การที่สภาการศึกษา น. ซึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครองมีมติของคณะกรรมการสภาการศึกษา น. ไม่รับร้อยตำรวจโทเจริญเป็นสมาชิกวิสามัญ ถือเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของร้อยตำรวจโทเจริญ มติดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๕ เมื่อร้อยตำรวจโทเจริญซึ่งเป็นผู้ได้รับผลกระทบโดยได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายอันเนื่องจากการกระทำของหน่วย

งานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีมติไม่รับตนเป็นสมาชิกวิสามัญไม่เห็นด้วยกับคำสั่งดังกล่าว การโต้แย้งคำสั่งดังกล่าวจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการออกคำสั่งทางปกครอง ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) ที่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองที่จะพิจารณาพิพากษา กับทั้งศาลปกครองมีอำนาจกำหนดค่าบังคับตามมาตรา ๗๒ โดยให้เพิกถอนคำสั่งของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อเป็นการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือความเสียหายหรือยุติข้อโต้แย้งนั้นได้ ร้อยตำรวจโทเจริญจึงเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แต่จะต้องยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้ หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙

การที่ตอนท้ายของหนังสือแจ้งผลการพิจารณาของคณะกรรมการสภาการศึกษา น. ระบุไว้เพียงว่า ร้อยตำรวจโทเจริญมีสิทธิตามมาตรา ๔๖ มาตรา ๔๗ และมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ สามารถโต้แย้งมติโดยยื่นฟ้องต่อศาลปกครองได้” เท่านั้น เป็นกรณีที่ไม่ต้องตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๕๐ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติให้ผู้ออกคำสั่งต้องระบุวิธีการยื่นคำฟ้องและระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องไว้ในคำสั่งดังกล่าวด้วยจึงถือไม่ได้ว่าสภาการศึกษา น. ได้แจ้งวิธีการยื่นคำฟ้องและระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องไว้ตามคำสั่งตามมาตราดังกล่าวแล้ว และเมื่อสภาการศึกษา น. มิได้แจ้งวิธีการยื่นคำฟ้องและระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องให้ร้อยตำรวจโทเจริญทราบใหม่ตามมาตรา ๕๐ วรรคสอง จึงมีผลให้ระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องคดีนี้ขยายออกไปเป็นหนึ่งปี นับแต่วันที่ได้รับคำสั่งตามมาตรา ๕๐ วรรคสาม

เมื่อข้อเท็จจริงไม่ปรากฏว่าร้อยตำรวจโทเจริญได้รับหนังสือแจ้งผลการพิจารณาจากสภาการศึกษา น. เมื่อใด จึงต้องถือว่าวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๖ อันเป็นวันที่ลงในหนังสือดังกล่าวเป็นวันเริ่มต้นแห่งการนับระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้อง การที่ร้อยตำรวจโทเจริญฟ้องคดีต่อศาลปกครองในวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๗ จึงเป็นการยื่นฟ้องภายในหนึ่งปี นับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง ศาลปกครองจึงรับคำฟ้องของร้อยตำรวจโทเจริญไว้พิจารณาได้

มุมมองข่าว

สวัสดิศรัับ

สมาชิกจุลสารข่าวเนติบัณฑิตยสภาและผู้อ่านทุกท่าน

สัตยา อรุณธารี

ขณะนี้ เนติบัณฑิตยสภา ในพระบรมราชูปถัมภ์ เปิดรับสมัครนักศึกษากฎหมายและผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายของไทยสอบแข่งขันรับทุนพัชรกิติยาภาเพื่อการศึกษากฎหมาย (Bajrakitiyabha Fund for Legal Education) เพื่อไปศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ณ มหาวิทยาลัยคอร์เนล ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน ๑ ทุน รับสมัครตั้งแต่วันนี้จนถึงวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๑ ดูรายละเอียดคุณสมบัติเพิ่มเติมได้ที่ www.thethaibar.or.th หรือสอบถามเพิ่มเติมที่ โทร. ๐ ๒๘๘๗ ๖๘๐๑ - ๗ กิต ๓ ต่อ ๑๐๑, ๒๑๗

สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา

ภาคสอง สมัยที่ ๗๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๑

วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

- เปิดรับสมัครนักศึกษาใหม่
- เปิดรับสมัครนักศึกษาเก่า (ชำระค่าธรรมเนียมการศึกษาพร้อมค่าปรับ)
- เปิดรับสมัครนักศึกษาภาคค่ำ
- เปิดรับสมัครโครงการทบทวนวิชากฎหมาย (วันอาทิตย์)

วันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

- เปิดเรียนภาคปกติและภาคค่ำ

วันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๑

- เริ่มโครงการทบทวนวิชากฎหมาย (วันอาทิตย์)

วันที่ ๒ มกราคม ๒๕๖๒

- เปิดรับสมัครสอบ

วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

- ปิดรับสมัครสอบทางไปรษณีย์และทางอินเทอร์เน็ต

วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

- ปิดรับสมัครนักศึกษาใหม่และนักศึกษาเก่า
- ปิดรับสมัครสอบที่สำนักอบรมฯ

กรรมการอัยการผู้ทรงคุณวุฒิ, กรรมการเนติบัณฑิตยสภา, กรรมการอำนวยการอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา
ประธานอนุกรรมการประชาสัมพันธ์เนติบัณฑิตยสภา, อนุกรรมการวิชาการ, อนุกรรมการพิจารณามาตรฐานการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิตฯ
อาจารย์ผู้บรรยายวิธีพิจารณาความอาญา (ภาคปกติ) สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา
น.บ. (เกียรตินิยม), น.บ.ท., น.ม., นิติศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขานิติศาสตร์ (มหาวิทยาลัยทักษิณ)

วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๒

- วันสุดท้ายของการเรียนภาคปกติ

วันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๒

- วันสุดท้ายของการเรียนภาคค่ำ

วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๒

- วันสุดท้ายของโครงการทบทวนวิชากฎหมาย (วันอาทิตย์)

วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒

- สอบข้อเขียนกลุ่มวิชากฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๒

- สอบข้อเขียนกลุ่มวิชากฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

หมายเหตุ : กำหนดการนี้อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

งดการบรรยาย

ด้วยสำนักอธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี งดการบรรยายภาคปกติเวลา ๘.๐๐ ถึง ๑๖.๐๐ นาฬิกา และภาคค่ำเวลา ๑๗.๐๐ ถึง ๑๙.๕๐ นาฬิกา ในภาคสอง สมัยที่ ๗๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๑ ดังนี้

๑. วันพุธที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๖๑ (วันพ้อแห่งชาติ)
๒. วันจันทร์ที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๖๑ (วันรัฐธรรมนูญ)
๓. วันเสาร์ที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๑ (ต่อเนื่องวันสิ้นปี)
๔. วันอาทิตย์ที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๖๑ (ต่อเนื่องวันสิ้นปี)
๕. วันจันทร์ที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๑ (วันสิ้นปี)
๖. วันอังคารที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๒ (วันขึ้นปีใหม่)
๗. วันอังคารที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ (วันมาฆบูชา)

แผนกตำราและคำบรรยาย

เปิดรับจองหนังสือรวมคำบรรยาย ภาค ๒ สมัยที่ ๗๑ (๑ ชุด มี ๑๖ เล่ม)

- รับด้วยตนเอง ราคาชุดละ ๑,๓๐๐ บาท
- รับทางไปรษณีย์ลงทะเบียน ราคาชุดละ ๑,๙๐๐ บาท (รวมค่าจัดส่งแล้ว)
- รับทางไปรษณีย์ด่วนพิเศษ EMS ราคาชุดละ ๒,๕๐๐ บาท (รวมค่าจัดส่งแล้ว)

วันเวลาการสั่งจอง

- สั่งจองทางธนาณัติส่งผ่านทางไปรษณีย์ ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ถึงวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๑
- สั่งจองที่แผนกตำราและคำบรรยาย ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ถึงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

สอบถามรายละเอียดที่ แผนกหนังสือตำราและคำบรรยาย โทร ๐ ๒๕๘๗ ๖๘๐๑ - ๗ กด ๓ ต่อ ๑๐๖ และ โทร. ๐ ๒๕๘๗ ๖๘๑๔ และสามารถดาวน์โหลดใบสั่งจองได้ที่ www.thethaibar.or.th

ข่าว เนติบัณฑิตยสภา

แสดงความยินดี

นายชีพ จุลมนต์ นายกเนติบัณฑิตยสภา เป็นผู้แทนคณะกรรมการเนติบัณฑิตยสภา มอบช่อดอกไม้เพื่อแสดงความยินดีกับนางอุบลรัตน์ ลุยวิกภัย ประธานศาลอุทธรณ์ เนื่องในโอกาสเข้าดำรงตำแหน่งอุปนายกเนติบัณฑิตยสภาคนที่ ๑ ณ ห้องประชุมมหาวิทยาลัยราชภัฏ ชั้น ๒ อาคารเนติบัณฑิตยสภา ในวันพุธที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๖๑

เปิดการอบรมโครงการหลักสูตรกฎหมายสากลและภาษาอังกฤษชั้นสูง รุ่นที่ ๒

นายประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์ เลขาธิการสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา เป็นประธานในพิธีเปิดการอบรมโครงการหลักสูตรกฎหมายสากลและภาษาอังกฤษ รุ่นที่ ๒ ณ ห้องมหาวชิราวุธ ๕ ชั้น ๒ อาคารสถานศึกษาและฝึกอบรมเนติบัณฑิตยสภา เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๖๑ ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจหลักการกฎหมายสากลและภาษาอังกฤษชั้นสูงแก่นักกฎหมายเพื่อประโยชน์ในการประกอบวิชาชีพทางด้านกฎหมาย รวมถึงเป็นการเตรียมความพร้อมบุคคลที่จะไปศึกษาต่อต่างประเทศในระดับปริญญาโทและปริญญาเอกด้วย

เปิดการอบรมเชิงปฏิบัติการ

หม่อมราชวงศ์ประเดิมสวัสดิ์ สวัสดิวัตน์ ผู้อำนวยการกองบริการ สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา กล่าวเปิดการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อการจัดทำบัญชีของเนติบัณฑิตยสภา ณ ห้องมหาวชิราวุธ ๖ ชั้น ๒ อาคารสถานศึกษาและฝึกอบรมเนติบัณฑิตยสภา ในวันอังคารที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๑ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับพนักงานเนติบัณฑิตยสภาและพัฒนาการจัดทำบัญชีให้เป็นมาตรฐานสากล โดยมีนายพงศ์ชัย เกศวาทักษ์ ผู้อำนวยการกองคลังร่วมการอบรมฯ ด้วย

บรรณาธิการแฉลอม

ด้วย “วันมหาธีรราชเจ้า” อันเป็นวันคล้ายวันสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ผู้พระราชทานกำเนิดเนติบัณฑิตยสภา ซึ่งในปีตรงกับวันอาทิตย์ที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ในกรณีนี้ เนติบัณฑิตยสภา ในพระบรมราชูปถัมภ์ได้จัดกิจกรรมเพื่อน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ท่าน ดังนี้ พิธีวางพวงมาลาถวายราชสักการะพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พิธีบำเพ็ญกุศลอุทิศถวายแด่พระองค์ท่าน และจัดแสดงนิทรรศการพระราชประวัติฯ ณ อาคารเนติบัณฑิตยสภา ถนนกาญจนาภิเษก แขวงบางระมาด เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ

จุลสารข่าวเนติบัณฑิตยสภา ประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้ บทความ เนื่องจากปก เสนอเรื่อง “วันกองทัพเรือ : พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวกับกองทัพเรือ” โดย ศิริอร เทศะบำรุง มณีสินธุ์, บทความ ปัญหาจากข้อหาหรือกฎหมายที่น่าสนใจ เสนอเรื่อง “การคิดค่าปรับ” โดย นาถสินี ยุติธรรมดำรง กล่าวถึง กรม ก. ขอหาหรือกรณีจะคิดค่าปรับผู้ขายเป็นจำนวนเงินเท่าใดจึงจะถูกต้องตามสัญญา, บทความ คำพิพากษาศาลฎีกาที่น่าสนใจ เสนอเรื่อง “เงื่อนไขประกันภัยค้ำจุน” โดย ผศ.ดร.สมหมาย จันทรเรือง กล่าวถึง ประกันภัยค้ำจุนเป็นการรับผิดชอบในค่าเสียหายแทนผู้เอาประกันที่ใช้อย่างกว้างขวางในการประกันความรับผิดชอบของผู้ขับรถยนต์ ซึ่งมีประโยชน์ต่อผู้เอาประกันและผู้ได้รับความเสียหายที่จะได้รับการเยียวยาทันที เมื่อเกิดภัยตามเงื่อนไขของการประกันภัยค้ำจุน, บทความ เจาะฎีกาเด่น เสนอเรื่อง “คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๗๓๑/๒๕๕๘ (ประชุมใหญ่)” โดย รังสิชัย บรรณกิจวิจารณ์ และ มนต์ชัย ชนิทรลีลา เสนอเรื่อง “ระยะเวลาบังคับคดี” บทความ ภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมาย เสนอเรื่อง “ข้อสอบในการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการ ในตำแหน่งอัยการผู้ช่วย พ.ศ. ๒๕๕๙ วิชาภาษาอังกฤษ ข้อ ๙ - ๑๐” บทความเรื่อง “หมายเหตุท้ายคดีปกครอง เรื่อง การอุทธรณ์คำสั่งมีให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสรุปรายงานหลักฐานและความเห็นของพนักงานอัยการ” โดย รวิทร์ ชัยภักดิ์รภัทที กล่าวถึง คำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัย การเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร สาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดิน และการบังคับใช้กฎหมาย ที่ สค. ๒๗๒/๒๕๕๙ โปรดติดตาม, ข้อสอบพร้อมคำตอบในการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการ ในตำแหน่งอัยการผู้ช่วย พ.ศ. ๒๕๕๙ วิชากฎหมายพยานหลักฐาน กฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายปกครอง กฎหมายองค์กรอัยการ และพนักงานอัยการ กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง หรือกฎหมายว่าด้วยเยาวชนและครอบครัว หรือกฎหมายวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค ฯลฯ ข้อ ๓ - ๔ ปิดท้ายด้วย “มุมข่าว” โดย สัตยา อรุณธารี

พบกันใหม่เดือนธันวาคม

ศิริอร เทศะบำรุง มณีสินธุ์

ติดตามอ่านจุลสารข่าวเนติบัณฑิตยสภาฉบับย้อนหลังได้ที่เว็บไซต์เนติบัณฑิตยสภา

<http://www.thethaibar.or.th>

เอกสารเผยแพร่ความรู้ แจกฟรี ห้ามจำหน่าย

(สงวนสิทธิ์ใช้ในกิจการของแผนกประชาสัมพันธ์ เนติบัณฑิตยสภาเท่านั้น)

จัดทำโดย คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์เนติบัณฑิตยสภา จำนวน ๕,๐๐๐ เล่ม

เนติบัณฑิตยสภา เลขที่ ๓๒-๒ หมู่ที่ ๑๖ ถนนกาญจนาภิเษก แขวงบางระมาด เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ ๑๐๑๗๐

พิมพ์ที่ : บริษัท กรุงเทพสาบ พิมพ์ซิ่ง จำกัด

๔๓/๑๓๒ ถนนพหลโยธิน แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐